Vol. IV — No. 12 1932

S. A. D. R.

PUBLICAŢIUNE DE TEATRU ROMANESC

FRAŢI DE CRUCE

COMEDIE IN TREI ACTE

DE

PAUL I. PRODAN

BIBLIOTECA MUNICIPALĂ
„M. SADOVEANU"
Inventar Nr. 18796

EDITURA SOCIETĂŢII AUTORILOR DRAMATICI

www.digibuc.ro

„FRAŢI DE CRUCE“ COMEDIE ÎN 3 ACTE de PAUL I. PRODAN

Cronica teatrală din Bucureşti în unanimitate a recunoscut succesul obţinut de comedia „Fraţi de Cruce“ pe scena Teatrului Ventura. Şi publicul, de astădată, a fost de acord cu presa. „Fraţi de Cruce“ reprezentată după piesele: „Cărarea“, „Raze de soare“, „Concert simfonic“, „Iubire“, „Procesul Altuia“, „Menaj de artişti, jucate pe scenele Tetarului Naţional, Teatrului Regina Maria şi Teatrul Liric, ale aceluiaşi autor vine să întărească părerea că d-l Paul Prodan vede în teatru un gen literar, care nu poate fi confundat nici cu romanul, nici cu nuvela. Un gen care are caracterul său bine definit.

Iată ce a apărut în presa Capitalei, a doua zi după premiera comediei: „Fraţi de Cruce“:

Regretatul critic, *Iosif Nădejde* a scris în „Adevărul“ următoarele:

Dacă piesa de debut a d-lui Paul Prodan, „Cărarea“, jucată la Teatrul Naţional şi actul „Concert Simfonic“, jucat de compania Bulandra, arătaseră însuşirile de comedie ale autorului, piesa în trei acte, „Iubire“, reprezentată cu mare succes pe prima noastră scenă fixase atenţia asupra posibilităţilor de adâncire psichologică a personagiilor pe cari le aduce în teatru d-l Prodan. De data aceasta d-sa se înfăţişează publicului cu o comedie „Fraţi de cruce“, brodată pe conflictul dintre prietenie şi iubire. Nu e vorba însă de analiza acestui conflict — izvor inepuizabil de drama sau de comedii, după unghiul sub care e privit — ci de o glumă, de o anecdotă veselă povestită pe un ton de familiaritate şi de umor.

Spectatorii s'au amuzat de situaţia cu adevărat hazlie închipuită de autor, au gustat dialogul firesc şi plin de haz în armonia cu anecdota simplă a piesei şi au apreciat abilitatea cu care d-l Paul Prodan s'a strecurat pe lângă unele situaţii cari puteau fi riscate şi cari ar fi ieşit astfel din atmosfera de glumă nevinovată a piesei.

Pusă în scenă de d-l Victor Ion Popa în două decoruri sugestive şi originale de pictorul Anestin, comedia s'a bucurat de o excelentă interpretare.

Un public numeros şi select — o adevărată seară de zile mari — a aplaudat cu mulţumire pe interpreţi, chemând stăruitor la rampă pe norocosul autor.

D-l *Grigore Tăuşan* în „Viitorul“ se ocupă de piesa confratelui d-sale şi scrie:

Eri seară a fost la Teatrul Maria Ventura, premiera piesei „Fraţi de cruce“ a d-lui Paul Prodan, care îşi prezintă lucrarea sa pe temelia şi pe realizările din trecut unde justificate succese teatrale au venit să-i aducă o notorietate bine meritată.

D-l Paul Prodan debutând cu „Cărarea“ care era o făgăduială încurajatoare, ne-a dat „Iubire“ ori „Concertul simfonic“ cari au găsit un atât de puternic răsunet în publicul nostru.

In premiera de aseară d. Paul Prodan s'a regăsit făcând încă un pas mai departe, „Fraţi de Cruce“ sunt astfel o realizare fericită a unei situaţii comice, care putea fi exploatată şi în tragic, rămânând ca preferinţele artistice ale scriitorului să facă alegerea. D-l Prodan s'a decis pentru atitudinea comică, dându-ne un conflict dramatic care ne înveseleşte şi ne aciduleză plăcut sufletul cu situaţia de gingăşie, de duioşie, de tinereaşcă îndrăgostire. Prin piesă, trece astfel un fior de primăvară, o adiere de viaţă curată şi sănătoasă, decizii de oameni întregi şi inimi cari se înţeleg.

PAUL I. PRODAN

O lume reală din care s'a extirpat cu delicateţă brutalul şi nefirescul, umbra şi tot ceeace întristează ca o pată urâtă pe azur strălucitor.

Autorul „Fraţilor de cruce“ pleacă dela o premiză, care în schematica ei arhitectură, o regăsim în cele mai multe piese moderne: dar scoate din ea un imbroglio pe atât de nou, pe cât de meşteşugit tratat.

„Fraţi de cruce“ ne-a apărut astfel ca o comedie de

(Vezi urmarea la pagina întâia suplimentară).

www.digibuc.ro

PAUL I. PRODAN

FRAŢI DE CRUCE

COMEDIE ÎN TREI ACTE

BIBLIOTECA MUNICIPALĂ
„M. SADOVEANU"
Inventar Nr. 18796

TEATRUL VENTURA

DIRECŢIA:

Maria Ventura

Premiera 5-a **STAGIUNEA 1929—1930** **Premiera 5-a**

MIERCURI 4 NOEMBRIE 1929 ora 9 seara

SE VA JUCA PENTRU PRIMA OARĂ

„FRAŢI DE CRUCE"

Comedie în trei acte de Paul I. Prodan

DISTRIBUŢIE:

Coleta	d-ra Leny Caler
Mihai.	d. A. Pop Marţian
Dinu.	d. G. Timică
Ion.	d. N. N. Matei
Un portar . . .	d. V. Lăzărescu

Decoruri de ANESTIN

Biletele la cassa teatrului dela 10 1 dim. şi dela 4 d. a. în sus.
Telefon 374-43.

EDITURA S. A. D. R. BUCUREŞTI

www.digibuc.ro

DISTRIBUȚIA

Coleta	D-ra LENY CALER
Mihai	D-nul A. POP MARȚIAN
Dinu	D-nul G. TIMICA
Ion	D-nul N. N. MATEI
Un portar	D-nul V. LAZARESCU

Direcția de scenă: d. *Victor I. Popa*

Acțiunea se petrece în zilelele noastre. Actul I și III la București. Actul II, la Constanța.

Copyright by **Paul I. Prodan**, 1929
Toate drepturile de traducere, reproducere și reprezentare rezervate pentru toate țările.

www.digibuc.ro

Domnilor: *AL. MAVRODI*

N. M. CONDIESCU

GEORGE GEORGESCU

ALEX. BUZESCU

prieteni de zile bune și de zile rele.

www.digibuc.ro

ACTUL INTÂIU

O încăpere elegantă de băiat singur. O bibliotecă, un birou, mese, canapele. Una din canapele este înfundată în zid și poate servi de pat. Se ascunde de restul scenei cu o perdea. Ușă în dreapta și în stânga față în față. Când se ridică cortina, perdeaua dela pat e trasă, așa că nu se vede că e cineva care doarme în pat.

SCENA I

MIHAI *(Stă culcat pe canapea și doarme. E în haină de casă. La ridicarea cortinei începe telefonul să sune. Intră după câteva clipe* ION, *un fecior bătrân, cu înfățișare foarte simpatică. Ion duce telefonul la ureche și răspunde cu voce înceată).*

SCENA II

MIHAI, ION

ION. — Allo ! Allo !... Da... Aici !... Cine? Conu Dinu! Să trăiți... Conașu Mihai?... doarme... Să-l scol ? !... Așteptați... *(către Mihai)* Conașule !... Conașule !

MIHAI.— Ce e?... S'a aprins casa...? Ce s'a întâmplat?

ION. — Sunteți chemat la telefon.

MIHAI. — Dar nu ți-am spus că nu sunt acasă pentru nimeni, că nu m'am întors de-o săptămână, că am murit !

ION. — Ferească Dumnezeu, conașule !

MIHAI *(întorcându-se pe partea cealaltă).* Nu sunt acasă.

ION. — E conașul Dinu, prietenul dv. cel mai bun. Credeam că pentru dânsul vă pot deștepta. Mai cu seamă că e ceva urgent.

MIHAI. — Adă-mi telefonul ! *(Ion duce telefonul lângă canapea).* Cum ? Ce ? Nu aud nimic ! Pardon ! Țineam aparatul d'andoaselea !.. Vorbește acum !... Ascult ! *(Ion deschide perdelele și se luminează mai mult scena) (Mihai fluieră).* Ce-am făcut? Am fluerat! Da... am fluerat ca să-mi exprim mirarea ! Vino. Te aștept ! *(către Ion)* Ioane, ia instrumentul de tortură și pune-l la loc !...

ION. — Vedeți, coane Mihai, vedeți ce rău e !

MIHAI. — Ce e rău, ce, iar vrei să-mi faci morală ? O iei înainte. Ți-am spus că între trei și cinci să scoți totdeauna priza telefonului.

ION. — Doamne, cucoane, frumos e ca la ora cinci după amiazi să dormi ca în toiul nopții și când te chiamă cineva la telefon să vorbești cu aparatul d'andoaselea.

MIHAI. — A ta e vina ! De ce ai venit să răspunzi.

ION. — Era să las să vă sune telefonul la cap ?

MIHAI. — Nu l'aș fi auzit ! Dormeam atât de bine !... *(pauză).* Ceva urgent !... Ce poate fi așa important și urgent.

ION. — Mă ertați. Trebue să vă ceară bani.

MIHAI. — Nu cred. Niciodată nu mi-a cerut. Nu, nu. Deși e sărac Dinu e un băiat chibzuit, socotit.

ION. — Dumnealui nu face chefuri, nu face din zi noapte și din noapte zi.

MIHAI *(pe același ton).* Dumnealui stă și învață. Parcă pe lumea cealaltă nu uităm tot ce am învățat.

ION. — Să nu fie cu supărare, eu chiar pe lumea asta am uitat ce am învățat.

MIHAI. — Și trăești ! Ai ajuns om bătrân și fără carte. Vezi că se poate trăi?

ION Se poate, nu zic ba, dar eu tot fecior am rămas.

MIHAI. — Fecior !... dar pe lângă cine ? Pe lângă un stăpân pe care l'ai ținut în brațe, l'ai crescut, ai mers cu el la Paris, nu l'ai părăsit o clipă, pe care-l îngrijești, pe care-l certi, dar pe care-l iubești.., fiindcă mă iubești, nu-i așa ?

ION. — Ca pe copilul meu ! Ce mai am eu pe lume, decât pe d-voastră ? D-voastră sunteți toată familia mea.

MIHAI. — Eu sunt singura preocupare a vieței tale, eu sunt distracția ta, eu sunt sprijinul bătrâneților tale. Pentru asta îți și permit să-mi faci morală.

ION. — Vă dau și eu un sfat, ici, colea. Dar nu mă ascultați, nu vreți să mă ascultați niciodată.

MIHAI. — Ce-am făcut eu ? C'am venit târziu azi dimineață. Tot pentru tine vin târziu. Odată mi s'a întâmplat să viu la unu noaptea și te-ai speriat, ai crezut că sunt bolnav... Că dorm între trei și cinci... Sunt cele două ore pe zi când trăesc numai pentru mine, când nu vreau să știu de nimeni și de nimic. Sunt singurele ceasuri ale mele, din 24, restul sunt ale prietenilor...

ION. — Ale cucoanelor !

MIHAI. — Ce! asta e rău? Vrei să zici că sunt un stricat?

www.digibuc.ro

ION. — Vai ! conașule !

MIHAI. — N'ai dreptate ! Averea dela părinți nu mi-am mâncat-o ! E drept că nici nu am mărit-o. Dar pentru cine ! Cât ne trebue nouă să trăim, ne ajunge.

ION. — Dar n'o să trăim toată viața, așa... trebue să ne însurăm.

MIHAI. — Ți-ai găsit nevastă ! Bravo ! Te cunun și te înzestrez, să știi.

ION. — Vă bateți joc de bătrânețele mele ! Păi de mine e vorba ?

MIHAI. — Dar de cine ?

ION. — De d-voastră !

MIHAI. — Pân'aici ! Îți primesc orice dojană, orice morală, dar de căsătorie să nu-mi vorbești. Nu mă'nsor, orice s'ar întâmpla... Nu trăim noi bine împreună ? Spune... Ce ne lipsește... nimic... Ai vrea o femee aici !.. să se amestece în casă... să-ți poruncească ție, care până la vârsta asta n'ai avut stăpân, ori mie, care m'așî sufoca după primele 24 de ore de căsătorie ? Nu, Ioane, mai bine o anghină difterică, un cutremur de pământ, un accident de automobil, decât căsătorie.

ION. — Să n'aveți d-voastră un copil ?

MIHAI. — Să-mi moștenească năravurile și pofta mea de muncă... Fericit copil ar fi... Tu îți aduci aminte că am încercat odată să mă logodesc, mai mult ca să fac plăcere bietei mame, când trăia. De câte ori venea seara și mă gândeam că iar trebue să mă duc la masă în aceiași casă, să văd aceiași oameni în jurul meu, să aud aceleași glasuri, să văd aceiași femee, mă apuca groaza. Cu sila trebuia să mă duc să-mi văd logodnica. Și în ziua când era fixată logodna, la ora 9 seara, eu am fugit la 8 jum. cu altă femee. O fi căsătoria o instituție divină, în orice caz nu este o instituție umană. Nu face de mine, fiindcă eu sunt om, nu bou.

ION. — Dar cine a spus că sunteți bou ?

MIHAI. — Eu nu am gât de pus la jug. Am piele fină pe gât, mă sgârie orice zgardă, fie ea și de brațe femeești, fie chiar un guler tare scrobit. Alții or fi făcuți pentru așa ceva. A uite Dinu, da ! el e băiat cu rost, așezat, domol, muncitor, cu guler tare... El sigur va face o femee fericită. Eu știu să fac mai multe fericite, dar una după alta și repede, una după alta. Dinu va avea ce calități transmite copiilor lui.

ION. — Dar conu Dinu nu are bani.

MIHAI. — Pentru moment. Când va eși inginer-electrician poate un an cel mult, va câștiga parale multe și va înainta repede... Oftezi... pentruce ?

ION. — Cum să nu oftez, când mă gândesc că și dv. ați fi putut fi electrician, fiindcă dv. sunteți și mai frumos și mai deștept ca conu Dinu.

MIHAI. — Nu sunt calități suficiente pentru a obține diploma de inginer. Și eu am bani și-mi place viața, lui îi place munca și n'are bani. Cel de sus știe să le rostuiască toate, dă fiecăruia ce-i trebue, pentru ca să menție echilibrul pe pământ. *(sună)*. Ia vezi. Trebue să fie Dinu. Îl poftești aici și pe urmă nu mai primești pe nimeni. Să nu fim deranjați de nimeni.

ION. — Am înțeles. *(ese)*.

SCENA III

MIHAI, DINU

DINU. — Bună dimineața, Mihai.

MIHAI. — Bună ziua ! Ce vânt te aduce ?

DINU. — Eram sigur că am să te găsesc culcat, în pijama, la ora 4 jum. după prânz.

MIHAI. — Asta dovedește cât de mult țiu eu la tine, ca să renunț la siesta mea. În loc să-ți bați joc de mine, mai bine mi-ai mulțumi.

DINU. — Ar putea să cadă guvernul, s'ar putea dărâma Capitala, s'ar putea declara un nou război; orice s'ar întâmpla, tu, între orele trei și cinci stai culcat.

MIHAI. — Cum sper că nici una din aceste catastrofe n'a avut loc, așează-te acolo și spune-mi ce te aduce la mine.

DINU. — Mi se întâmplă ceva extraordinar.

MIHAI. — Stai ! Am ghicit !

DINU. — Nu poți ghici, e în zadar.

MIHAI. — Ba da ! Ai făcut vreo poznă, te-ai legat de o femee măritată, te-a urmărit bărbatul, v'a prins în flagrant delict și acum ai un duel. Nu-i nimic, dragul meu, câte de astea n'am avut eu, și cum vezi, n'am pățit nimic. Redingotă am, joben am, eșim mâine dimineață pe răcoare la șosea... panc... panc... două focuri, fără nici un rezultat. Am eu grije să pui miez de pâine în loc de gloanțe și onoarea e spălată. Bărbatul mândru ca un erou, e mulțumit, femeea fusese mulțumită mai înainte și eu mulțumit că tu ai scăpat de bucluc...

DINU. — Mai taci, omule... Mă lași să vorbesc.

MIHAI. — Altceva nu văd ce poate fi. Să-mi fi ascuns tu mie, ceva, mie, prietenul tău? Nu cred. Ar fi pentru prima oară în 25 de ani de când trăim ca frații, ca tu să te ascunzi de mine, sau eu de tine.

DINU. — Mi-e rușine, dar cam așa e.

MIHAI *(devenit serios)*. Dinule !... nu mă mai privește ce ai făcut ! Dar orice ar fi, nu poate fi atât de grav, ca fapta asta, urâtă, incalificabilă de a te fi ascuns de mine.

DINU. — Dacă mă lași să vorbesc, vei vedea că nu sunt vinovat. Am o scuză categorică, mi-a lipsit timpul material. Ce mi s'a întâmplat s'a petrecut cu o iuțeală vertiginoasă. Îmi trebue mult curaj, îmi trebue sprijinul inteligenței tale, în sfârșit tot concursul tău. Privindu-mă cu ochii ăștia mari, întrebători și mustrători, mă intimidezi, zău.

MIHAI. — Spune omule ce ai ! Lasă acum ochii în pace.

DINU. — Vezi, eu nu te am decât pe tine, prietenul meu. Colegi la școală, camarazi de bancă, amândoi la Paris, în același regiment pe front, răniți în aceiași luptă, evacuați în același spital...

MIHAI. — Pentru cine le spui, toate astea, pentru mine... eu le știu. Suntem doar singuri în odae.

www.digibuc.ro

DINU. — E nevoe să-ți reamintesc tot trecutul nostru care ne leagă atât de mult unul de celalt.

MIHAI. — Treci, treci odată la fapte, mai lasă sentimentalismul. Vrei să mă 'nbolnăvești ?

DINU. — Mihai !... Sunt amorezat ! Iubesc ca un nebun.

MIHAI. — Uf ! Bine c'ai spus odată !...*(revenind la tonul glumeț)*. Catastrofă, da !... adevărată catastrofă. Cum s'a întâmplat ? Cum de nu te-ai putut feri ? Cum se poate una ca asta ?

DINU *(se scoală)*. La revedere. Eu plec.

MIHAI. — Ce ești nebun ? Cum ai să pleci ?

DINU. — Dacă mă iei pe tonul acesta, mie mi-e frică și nu mai pot continua.

MIHAI. — Așa ne-a fost vorba ? Așa ai știut tu să iei exemplu dela mine ?

DINU. — Vezi, Mihai, e prima oară că o femee mă iubește și pe mine și atunci, eu mă simt grozav de turburat.

MIHAI. — Și cine e femeea ? E măritată, văduvă, domnișoară ? Când ai cunoscut-o, cum i-ai vorbit, ce ți-a spus... s'a întâmplat ?

DINU. — Vai ! nu.

MIHAI. — Cum vai, nu.

DINU. — E fată, e domnișoară !

MIHAI. — Vai, da !

DINU. — Părinții ei sunt oameni de treabă.

MIHAI. — Vai ! Vai ! Cazul e și mai grav, aproape iremediabil.

DINU. — Cazul e mai grav decât ți-l închipui !

MIHAI. — Și cum e ?

DINU. — Cine ? Cazul ?

MIHAI. — Nu ! Fata.

DINU. — O ființă mică, delicioasă, cea mai frumoasă fată pe care am văzut-o în viața mea.

MIHAI. — Și viața ta e mică și tu n'ai prea văzut multe fete. Cifrele și cu fetele n'au făcut niciodată menaj bun, până acum.

DINU. — Are un păr blond, cu reflecte aurii, o piele albă, rozată, o piele ce pare mereu alintată de razele lunei.

MIHAI. — Așa ?!...

DINU. — Doi ochi bruni, din cari es scântei, un nas o minune, in fața căruia îți vine să îngenunchiezi, nările mobile.

MIHAI. — Gura ?

DINU. — Gura, mică, roșie ca o cireașă coaptă, nu, mai bine ca o vișină.

MIHAI. — Bărbia ?

DINU. — Ovală și face gropițe când râde.

MIHAI. — Gropițe. Vai, gropițe.

DINU. — O mână aristocratică, degete lungi și fine, picioare nervoase și sprintene, perfect de bine proporționate. Dansează de minune.

MIHAI. — Ai văzut-o dansând ?

DINU. — Nu ! Imi închipui că picioarele ei sunt făcute pentru dans.

MIHAI. — Și acum pentru a'ți putea elibera pașaportul, spune-mi și numele ei. Cum o chiamă ?

DINU. — Coleta.

MIHAI. — Și mai cum ?

DINU. — Olteanu.

MIHAI. — Părinți ?

DINU. — Da.

MIHAI. — Bătrâni ?

DINU. — Da.

MIHAI. — Perfect. Tată paralitic, mamă, cu figură sbârcită și cu dantură falsă ?

DINU. — Dimpotrivă, foarte bine conservată și energică.

MIHAI. Și fata, ce vârstă ?

DINU. — N'are încă 21 de de ani. Douăzeci de ani și patru luni. Implinește cinci luni peste două zile.

MIHAI. — Cum cinci luni !

DINU. — Adică 20 de ani și cinci luni.

MIHAI. — Se poate emancipa !

DINU. — Aspiră la toate bucuriile vieței. Ii place lectura, teatrul, muzica, marea, muntele.

MIHAI. — Care întâi, marea sau muntele? Merge întâi la Sinaia și pe urmă la Constanța, sau viceversa? Va să zică e artistă : Sculptează ca Phidias, pictează ca Raphael și scrie ca M-me de Sévigné.

DINU. — Fii serios ! Ii plac toate acestea, în mod nedeslușit, cu acea putere de a prinde și a se bucura, pe care o au toate sufletele tinere. O fire sensibilă, judecă cu capul ei.

MIHAI. — Fumează ?

DINU. — Nu.

MIHAI. — Lasă c'o înveți tu și asta. Frați, surori ?

DINU. — Nici unul ,unic copil.

MIHAI. — Bravo ! Și când părinții energici vor fi unde nu e nici întristare, nici durere, ce va moșteni fata ?

DINU. — Nu știu.

MIHAI. — Nu se poate. Pe cât te cunosc eu, e imposibil să nu te fi interesat... Nu din interes, dar din curiozitate științifică.

DINU. — Numai tatăl are avere.

MIHAI. — Atunci mama poate trăi cât vrea *(râd)*.

DINU. — O casă de raport, Bulevarul Pake și 300 de pogoane pământ la 5 kilometri de R.-Vâlcea.

MIHAI. — R.-Vâlcea ! 5 kilometri. 30.000 lei pogonul. 9 milioane ; casa din Bulevardul Pake, câte etaje ?

DINU *(repede)*.— Patru etaje cu opt apartamente, patru cu cinci camere, patru cu trei camere, ascensor, lumină electrică, beton armat.

MIHAI. — Aici inginerul a bătut poetul. Casa s'o socotim zece milioane.

DINU. — Un milion șasesute mii chirie anual.

MIHAI. — Bravo băiatule ! Zici că n'are soră.

DINU. — Nu !

MIHAI. — Mai bine : cu sora se'mpărțea pe jumătate. Dar de unde știi tu toate astea?

www.digibuc.ro

DINU. — Dela fată.

MIHAI. — Ea te-a pus în curent,bravo ! Mergeți repede. Și unde ai cunoscut-o ?

DINU. — La Salon.

MIHAI. — Cum la salon ?

DINU. — La salonul oficial !

MIHAI. — Ai avut tu curajul să-i vorbești, așa, fără s'o cunoști ?

DINU. — Foarte simplu. Pictorul Stoenescu i-a făcut portretul ; ea stătea, la expoziție, în fața portretului ei și eu am felicitat pe Stoenescu pentru asemănare — ceea-ce era meritul lui —, și pentru frumusețea modelului—ceeace nu mai era meritul lui. Atunci Stoenescu m'a prezentat fetei și, din vorbă în vorbă, am aflat toate astea, fiindcă ne-am mai întâlnit, fiindcă ne am vorbit, fiindcă ne-am plăcut, ne-am înțeles și ne iubim.

MIHAI. — Și acum...

DINU. — Acum ! Da... acum...

MIHAI. — Foarte simplu. Te îmbraci în jachetă, pălărie înaltă, ghete de lac, mănuși albe, te duci la domiciliul d-nei și d-lui Olteanu și ceri mâna d-rei Coleta Olteanu, după obicinuitul ceremonial.

DINU. — Asta-i imposibil ! N'am curajul !

MIHAI. — Dacă fata consimte, fur'o cu aeroplanul.

DINU. — Ești nebun !

MIHAI. — Ba tu ești, fiindcă tu iubești, nu eu !

DINU. De ce-o spui pe tonul ăsta ? Da, o iubesc.

MIHAI. — Dar cum ți-a venit iubirea asta deodată ? Până acum câteva zile nici nu vă cunoșteați ?

DINU. — Nu știu ! Dar știe cineva cum vine iubirea și pentru ce? Este o fatalitate...

MIHAI. — Măi băiete, nici nu bănuești tu, toate suferințele cari te pândesc. Sărac de tine ! Ce pot face eu pentru tine ! Vrei să te nenorocești ? Bine ! Gândește-te numai la ce renunți și la ce vei avea în schimb. Să petreci tot restul vieței tale cu o singură femee ?

DINU. — Ce e drept, tu greu poți pricepe asta, ție care ți-a fost greu să petreci măcar o zi întreagă cu o singură femee.

MIHAI. — Dinule !... Eu nu văd până acum, pentru ce ai tu nevoe de mine. Dacă te vei căsători, pe lângă binecuvântarea mea, am să-ți dau un frumos cadou de nuntă, am să-ți fiu martor la căsătoria civilă și atâta tot. Voi fi prietenul casei, cu toate că acest rol nu-mi prea convine și nici nu e bine văzut de lume ; știi, oricum, lumea e rea, bănuitoare și vorbește, vorbește...

DINU. — Coleta a avut aseară o scenă teribilă cu părinții ei. Sunt ei oameni cum se cade, dar nu prea știu ce înseamnă sentimentul. Ei vor s'o căsătorească pe Coleta cu un băiat bogat. Pentru ei nu prețuește nimic un tânăr, pe care-l așteaptă o carieră frumoasă ; vor cu orice preț bani și numai bani.

MIHAI. — Nu se mai căsătorește azi o fată fără voia ei. Asta era sitemul vechi.

DINU. — Ai dreptate în principiu. Realitatea e vai, cu totul alta. Coleta e cerută în căsătorie de băiatul lui Ionescu-Stejar, știi, multimilionarul Ionescu-Stejar, marele industriaș. Părinții Coletei nici nu vor să audă că fata lor ar putea ezita cumva între mine și el... Și eu mă întreb, la urma urmei, am eu dreptul să o privez de banii lui Stejar ?

MIHAI. — Banul nu face fericirea.

DINU. — Dar nici fericirea nu produce bani.

MIHAI. — O spune ea ?

DINU. — Ea spune ce spun eu. E docilă. Eu trebue să mă gândesc pentru amândoi. Și, îmi vine foarte greu. Conflictul acesta între inimă și minte e istovitor, crede-mă. Dece nu trece odată anul acesta, un an, nu mai mult, să se schimbe și situația mea. Atunci, ar fi cu totul altceva.

MIHAI. — Stai !... Am găsit !... Să mai aștepte fata un an.

DINU. — Pentru un om inteligent, ai găsit un răspuns idiot.

MIHAI. — Pentruce ?... Fata n'are decât să explice părinților ei că peste un an vei câștiga parale multe și că...

DINU. — Tu crezi, se vede, că părinții ei se conving tot atât de ușor, ca și tine ? Ei nu vor să scape din mână o partidă atât de bună, pentru ei chiar strălucită.

MIHAI. — Atunci ?

DINU *(puțin jenat)*. — M'am gândit eu mult și nu am găsit decât o singură soluție... una singură... alta nu poate fi...

MIHAI. — Care ?

DINU. — Să te căsătorești tu cu ea...

MIHAI *(revoltat)*. — Ești nebun !... nu mai încape îndoială, ești complect nebun.

DINU. — Vrei să mă asculți ?

MIHAI. — Ce... ce să te mai ascult ?... urechile mele, amândouă, s'au închis, ochii mi s'au împăinjenit, mintea mi s'a întunecat,m'a apucat groaza. Am și friguri... O să te internez la balamuc.

DINU. — Lasă-mă să vorbesc întâi și pe urmă poți să mă trimiți la balamuc... poți să faci cu mine ce vrei... Îți propun să te căsătorești cu Coleta, nu de tot, numai de formă.

MIHAI. — Nu pricep !

DINU. — Te duci la părinții Coletei, în aceeași îmbrăcăminte în care mă trimeteai pe mine adineauri...

MIHAI. — Mă vezi tu pe mine, mergând, în jachetă, cu buchetul de flori în mână, în formă de pretendent ?... nu, zău... ai haz... ai un haz !

DINU. — Și le spui : „d-nă și d. Olteanu, mă chiamă Mihai Răzvad, am un milion venit".

MIHAI. — Peste un milion.

DINU. — Și mai bine... Fata dv. îmi place. Vă cer mâna fetei dv. Ei vor accepta, fiindcă între Mihai Răzvad și Ionescu-Stejar nu se poate ezita, pentru că tu ești băiat de neam mare, ești frumos, bogat și pentru că fata va spune și ea da.

www.digibuc.ro

MIHAI. — De unde știi ?

DINU. — Sunt sigur, o voi convinge eu. Și voi vă căsătoriți...

MIHAI. — Prea bine... Și apoi...

DINU. — Căsătorie de formă, bineînțeles. Veți trăi ca frate și soră, timp de un an, până ce voi avea și eu situația mea. Atunci vă despărțiț și eu mă voi căsători cu văduva ta, cu domnișoara Coleta Olteanu.

MIHAI. — Serios ! !

DINU. — Foarte serios !

MIHAI. — Dar dacă mă amorezez de ea și nu mai vreau să ți-o dau înapoi ?

DINU. — Ești nebun. Asta nu mi-o poți face tu... un prieten ca tine.

MIHAI. — Ai dreptate... Dar nu mă pot vedea căsătorit... nu renunț la libertatea mea.

DINU. — Eu sunt omul practic, omul cifrelor, omul situațiilor limpezi. Căsătoria voastră, unirea voastră nu va avea decât un caracter... cum să-l botez eu, cum să-l spui... cum să găsesc termenul nemerit... a... da... am găsit... un caracter administrativ. Oficial, pentru lume, pentru părinții ei, va fi soția ta ; în realitate, tu vei avea întreaga ta libertate, fiindcă Coleta va sta cu mine.

MIHAI. — Dar eu nu voi fi obligat să es cu ea ? Înțelegi că nu pot s'o las să iasă cu tine și eu să-mi văd de treabă, fiindcă atunci ar râde lumea de mine... Vezi, câte dificultăți !

DINU *(înduioșător)*. — Tu ești liber și ca timp, și ca inimă. Le poți întrebuința pe amândouă pentru fericirea noastră.

MIHAI. — Mi-au plăcut totdeauna lucrurile originale. Ei bine, în ce privește originalitatea, cred, că asta le întrece pe toate.

DINU *(trist)*. — Gândește-te, tu ești toată nădejdea mea. Soarta mea depinde de tine... nu mă lăsa...

MIHAI. — Dar... dacă... Doamne ferește... om sunt... și n'am șaizeci de ani... fata e tânără... frumoasă...

DINU. — Asta nu se poate. Nu te gândi la așa ceva... Și apoi, pentru mai multă siguranță mi-ai da și mie o odae în casa ta, să stau și eu aici.

MIHAI. — Va să zică, să ne facem complect de râs.

DINU. — De câte ori nu mi-ai propus tu să mă mut la tine ?

MIHAI. — Altădată, dar acum... ce-ar spune lumea... Că facem menaj în trei, că eu soțul... sunt înșelat... și încă sub acoperișul casei mele. Asta ar fi culmea. Să am o nevastă, care nu mi-e nevastă, și să trec drept un soț încornorat ! Frumoasă situație îmi propui. Adevărat. Să te ferească D-zeu de prieteni, fiindcă de dușmani te aperi singur.

DINU. — Vezi cum devii și tu burghez îndată ce ți se vorbește de căsătoria ta ? Dacă aș insista, m'ai socoti indiscret, și cu toate acestea ar fi atât de simplu. M'aș instala la tine, în odaia de lângă ușa din dos. Aș aduce la mine, din când în când câte o femee, de ochii servitorilor. Iar seara, când toată lumea e culcată, Coleta și cu mine am putea fără scandal, fără o indiscreție posibilă, să ne spunem ce avem să ne spunem. Ce zici ?

MIHAI. — Odată ce aș primi în principiu, detaliile nu m'ar mai interesa.

DINU. — Atunci !... Care e răspunsul tău !

MIHAI. — Răspunsul meu... e... că primesc.

DINU *(vesel îl sărută)*. — Bravo... Mihai... Ești un adevărat prieten... Alerg imediat să-i spui Coletei.

MIHAI. — Telefonează-i.

DINU. — Coleta nu e acasă, mă așteaptă într'altă parte să-i duc răspunsul.

MIHAI. — Cum răspunsul ! Ea știe ce mi-ai propus tu mie ?

DINU. — Da.

MIHAI. — Ea știe că tu mi-ai cerut mâna pentru dânsa ?

DINU. — Da ! Împreună am găsit soluția asta.

MIHAI. — Bravo ! Să mai zică cineva că fetele din ziua de azi nu sunt emancipate ! Bieții părinți, de-ar ști ei ce pun pe lume, n'ar mai face copii ! Iată de ce Coleta și cu mine nu vom face copii.

DINU. — Cum vine vorba asta ?

MIHAI. — O glumă, prostule. Asta cred că-mi vei ua voe ; să glumesc.

DINU. — Alerg și mă întorc cu dânsa, s'o vezi și tu, să-ți mulțumească și ea *(ese)*.

MIHAI *(singur)*. — Doamne, Doamne ! în ce bucluc am intrat... s'a dus liniștea mea *(sună)*.

SCENA IV

MIHAI, ION

MIHAI. — Ioane !... Ioane !...

ION. — Poftim, conașule !

MIHAI. — Ne însurăm !

ION. — Nu se poate, conașule !

MIHAI. — Crede-mă, Ioane... ne însurăm. Nu mi-ai spus tu adineauri că ar fi mai bine să mă'nsor. Sfaturile tale m'au convins. Mă însor. Ce mai spui acum. Așa-i că sunt un băiat ascultător ?

ION. — Să trăiți conașule. Să fie într'un ceas bun... Și cu cine conașule ?

MIHAI. — Cu d-ra Coleta Olteanu.

ION. — Și cum e conașule ?

MIHAI. — N'o cunosc.

ION. — Cum conașule, vă însurați cu o fată pe care n'o cunoașteți ?

MIHAI. — Da.

ION. — Asta nu e serios, conașule.

MIHAI. — Crede-mă, Ioane. Pe cuvântul meu. Logodnica mea vine peste zece minute aici. Ai s'o vezi și tu, am s'o văz și eu, și atunci, o să ne pronunțăm... Adu-mi repede să mă îmbrac.

ION. — Par'că vorbeați adineaurea de libertate !... că noi trăim așa de bine împreună singuri... că mai

www.digibuc.ro

bine o anginâ difterică... un cutremur de pământ sau mai știu eu ce prăpastie ?

MIHAI. — S'au schimbat lucrurile, Ioane, s'au schimbat.

ION. — Intr'o jumătate de ceas, conașule ? *(aducând o haină d'alături)*

ION. — Și-o să stea aici, conașule, ori vă mutați dv. la dumneaei ?

MIHAI. — Aici, Ioane, stăm cu toții... Și pe lângă nevastă o să se mai mute în casă și conu Dinu.

ION. — Conu Dinu e rudă cu viitoarea dv. nevastă ?

MIHAI. — Nu.

ION. — Păi, atunci, ce caută aici ? Nu a stat când erați amândoi burlaci și o să vie acum, când ne însurăm... Și în ce odae îl punem ?

MIHAI. — In odaea din stânga, lângă intrarea din dos.

ION. — Păi, eu mă gândeam... că în odaia aia... să punem pe altcineva, dacă ne căsătorim.

MIHAI. — Pe cine, Ioane ? *(în tot timpul acesta Mihai a schimbat pijamaua și s'a îmbrăcat, fie în odaia de alături cu ușa deschisă, fie după perdea).*

ION. — Păi, de, conașule... un copil.

MIHAI. — A ! Până aici ! Copii nu fac !

ION. — Parcă-i faceți dv. ! Dumnezeu îi trimite !

MIHAI. — Am să-l rog frumos pe D-zeu că mie să nu-mi trimeată un asemenea pachet.

ION. — Și când vă veți însura, tot eu am să mă'ngrijesc de hainele și de cravatele dv. ?

MIHAI. — Sigur că tu. Nici una din atribuțiunile tale nu-ți va fi luată. Dimpotrivă. Vei avea și altele, noi.

ION. — Doamne ! Ce mă mai așteaptă ! Dar eu nu mă pricep în lucruri femeești.

MIHAI. — N'ai nici o frică ! Tu mă vei păzi pe mine.

ION. — Coane Mihai !

MIHAI. — Ce-i Ioane !

ION. — Să nu vă supărați, am să vă spui ceva !

MIHAI. — Spune !

ION. — Nu e serios ce faceți dv.

MIHAI. — Dacă ar fi serios nici n'aș face-o, Ioane.

ION. — Atunci de ce mai încurcați fata de geaba ?

MIHAI. — Ea mă încurcă pe mine, nu eu pe ea.

ION. — Dacă n'o iubiți, n'o mai luați și gata.

MIHAI. — Să fac atunci ca toată lumea. Nu, Ioane. Eu sunt un orignal. Toți băieții se însoară cu fete, pe cari le cunosc, eu, cu una pe care nici nu știu cum e la față, alții își iubesc viitoarele neveste, le iau din dragoste, eu n'o s'o iubesc nici înainte, n'o s'o iubesc nici după ; alții vor copii, eu nu ; alții se feresc de prietenii casei, eu nu, ba mai mult, nu numai că nu mă feresc dar îi poftesc chiar la mine în casă... Căsătorie modernă, Ioane... Ce pricepi tu în astea... tu... ești din alte timpuri...

ION. — Adevărat conașule... alte timpuri... mai bune... Să dea Dumnezeu să iasă bine și să fiți dv. sănătos.

MIHAI. — Ce înseamnă... sănătos !

ION. — Mi-e frică, conașule, Doamne ferește, să nu fiți puțin turburat... știu eu... v'ați culcat cam la ziuă... ați petrecut toată noaptea... poate... puțină șampanie prea multă...

MIHAI. — Cu alte cuvinte, crezi că sunt beat. — Ioane... nu te'ntrece.

ION. — Mă ertați, conașule, dar mie nu-mi miroase a bine.

MIHAI. — Nu fi cobie, Ioane... Să vezi cum totul o să iasă bine... Gata... Restul nu te mai privește... Stropește cu parfum p'aici... să miroasă frumos... Strânge pe canapea... perna, să nu se vază că am dormit . Ioane.

ION. — Poftim, conașule !

MIHAI. — N'avem nici o floare în casă... Cum să ne primim logodnica fără flori... Fugi în grădină și rupe câțiva trandafiri, sau ce vei găsi și adă-i repede, să-i punem în vaze.

ION. — Fug, conașule ! *(e aproape de ușă).*

MIHAI. — Ia foarfecele să nu-ți înțepi degetele.

ION. — Ce bun ești, conașule !

MIHAI. — Ascultă, Ioane ! Ia uită-te bine la mine. Spune drept, cum arăt eu la față. N'am aerul prea obosit ? Sunt eu încă bine ? Mai pot place eu unei femei ?

ION. — N'am eu atâția ani, câte femei v'ar place pe dv.

MIHAI. — Bine, bine, altele sunt femeile pe care le-am cunoscut până acum, altceva e o fată, o domnișoară... Ar fi prima mea cucerire în acest gen.

ION. — Fiți fără grijă, conașule !

MIHAI. — Ce-o să-i spui cu fetei ? Eu nu știu cum să vorbesc cu fetele.

ION. — Vă învață fata pe dv. *(ese).*

MIHAI *(singur în fața oglinzei).* — Ciudat !... Imi bate inima !... Par'că a-și fi emoționat ! *(sună).* A sunat ! Ei sunt... Ioane. Unde ești ?... Mă duc eu să deschid.

SCENA V

MIHAI, DINU, COLETA

DINU. — Coleta... îți prezint pe prietenul meu Mihai Răzvad.

MIHAI. — Domnișoară ! *(îi sărută mâna).*

COLETA. — Sunt fericită, domnule, să vă cunosc. Dinu mi-a vorbit des de dv. ; vă iubește foarte mult.

MIHAI. — Și eu pe el, domnișoară, credeți-mă...

DINU. — Mi-ai și dovedit-o.

MIHAI. — I-ai spus... Știe ?

CILETA. — Da, d-le, mi-a spus. Sunteți atât de bun, sunteți un adevărat prieten.

MIHAI. — Dacă știi, d-ră, atunci să nu-mi mai spui d-voastră, să nu mai vorbești la persoana a doua plural, nu-i așa ?

COLETA. — Și dv., să nu-mi mai spuneți domnișoară.

DINU. — Tu spune-i Coleta, și ea să-ți spuie Mihai.

www.digibuc.ro

MIHAI. — Atunci, d-ră logodnică, fiți binevenită în casa mea, în casa noastră.

COLETA. — Domnule... Mihai... Simt o impresie ciudată să văd pentru prima oară un bărbat, care trebue să-mi fie și soț.

DINU. — Trebue ! Vorba vine !

MIHAI. — Adică să joace rolul soțului.

COLETA. — Care consimte să joace rolul de soț.

MIHAI. — Rol foarte greu de jucat, când nu e soț adevărat.

COLETA. — De unde știți, ați mai fost însurat odată ?

MIHAI *(cu sinceritate)*. — M'a ferit Dumnezeu !

DINU. — Mihai !

MIHAI. — Mă ertați, d-ră. Eu sunt un om sincer. Nu mă pot preface. Sunt un dușman ireductibil al căsătoriei. Poate chiar pentru asta m'a ales Dinu tocmai pe mine să joc acest rol, fiindcă știe că microbul căsătoriei nu se va prinde de mine niciodată !

DINU. — Noi îți mulțumim din toată inma, amândoi, și Coleta și eu. Dacă nu ne-ai fi ajutat tu, ar fi fost o adevărată catastrofă. Și acum să procedăm repede.

COLETA. — Da. Cât se poate de repede.

DINU. — Mâine faci cererea.

MIHAI. — Mâine ? Nu vi se pare că e prea repede ? Dar ce vor spune părinții d-tale care nici nu mă cunosc ?

COLETA. — Mâine seară e balul Cavaleriei. Tata a fost ofițer de cavalerie, așa că vom fi acolo. Nici nu se poate ocazie mai bună. Vii și d-ta.

DINU. — Venim și noi.

COLETA. — Dar nu împreună. Te voi prezinta părinților mei și apoi restul rămâne pe seama d-tale.

MIHAI. — Ești și practică și expeditivă.

COLETA. — Sunt o femee hotărîtă și îmi plac situațiile limpezi.

MIHAI. — Va fi și d-l Ionescu-Stejar ?

COLETA. — Cum, știi și asta ?

MIHAI. — Știu tot, d-ră, și de aceea, te rog, să nu mă faci gelos mâine seară, fiindcă eu sunt deja logodnicul d-tale, nu-i așa ?

COLETA. — Așa e.

MIHAI. — Imi pare rău că n'am o sticlă de șampanie în casă, să bem pentru logodna noastră.

DINU. — Băcănia e aproape. Trimite pe Ion să cumpere.

MIHAI. — Ion nu e acasă.

DINU. — Mă duc eu.

MIHAI. — Așteaptă puțin. Ion trebue să vie îndată.

DINU. — Lasă, lasă. In cinci minute sunt înapoi. Fiți cuminți.

MIHAI. — Ca doi adevărați logodnici. *(Dinu ese)*.

SCENA VI

MIHAI, COLETA

MIHAI. — Ce noroc ai d-ră.

COLETA. — Cu d-ta sau cu Dinu ?

MIHAI. — Firește cu Dinu ! E un băiat excelent, un suflet rar, un caracter întreg și bun, bun peste măsură.

COLETA. — Se vede din privirea lui că e bun și din felul cum se prezintă că e cinstit. Și eu prețuesc, deopotrivă și cinstea și bunătatea, mai mult decât frumusețea fizică. Nici odată nu m'au impresionat oamenii vanitoși și cuceritorii de inimi.

MIHAI. — Să mă erți și să nu mă faci obraznic, dar din voi doi îmi pare că el e D-ra și D-ta bărbatul.

COLETA. — Nici nu mă cunoști încă. Dece te pronunți atât de repede ?

MIHAI. — Aparențele !...

COLETA. — Dinu e timid și eu nu sunt, deosebire de educație.

MIHAI. — Educația fetelor moderne.

COLETA. — Te înșeli ! Nu sunt o emancipată, dar nici o fată lipsită de personalitate. Am urmărit un singur lucru, să am părerile mele și am luptat ca ele să-mi fie respectate.

MIHAI. — Și ai avut de multe ori ocazia să-ți impui mica D-tale voință ?

COLETA. — Mica mea voință !... N'am dorit niciodată ceva imposibil și n'am alergat după himere.

MIHAI. — Ești foarte drăguță cum ești.

COLETA. — Mulțumesc... Va să zică aici am să locuesc eu d'aici înainte.

MIHAI. — Da !... Puțină vreme numai.

COLETA. — Aproape un an.

MIHAI. — Va trece repede ?

COLETA. — Știu eu ? Să zic nu, ar fi nepoliticos, să zic da ar fi deplasat.

MIHAI. — Ești foarte șireată.

COLETA. — Sunt sincera... Ușile acestea unde duc ?

MIHAI. — Acolo va fi apartamentul d-tale, al meu va fi acolo. Și ne va despărți acest salon.

COLETA. — Se potrivește minunat. Două apartamente complect separate, la acelaș etaj... Și aici...?

MIHAI. — E odaea mea de lucru.

COLETA. — De lucru ? Și ce lucrezi D-ta ?

MIHAI. — Mult ! Foarte mult ! Vezi, colo la birou scriu...

COLETA. — Scrii ? Ce ? Romane ? Piese de teatru ? Articole de gazetă ?

MIHAI. — Câte o scrisoare pentru a mă invita la masă, câte un răspuns la o cerere de rendez-vous, sau iscălesc achitat pe o factură.

COLETA. — Ești și d-ta sincer, îmi place.

MIHAI. — Luptăm cu arme egale. Colo, pe canapea, îmi fac în fiecare zi somnul de după masă.

COLETA. — Aici este biblioteca ! Ce multe cărți ai în bibliotecă. Le-ai cetit pe toate ?

MIHAI. — Aproape ! D-tale îți place să citești !

COLETA. — Da !

MIHAI. — Ai autori preferați ?

COLETA. — Un examen de conștiință ?

MIHAI. — Nici de cum ! Un schimb de banalități.

www.digibuc.ro

COLETA. — Şi acolo ?

MIHAI. — Acolo e adevărata mea odae de lucru. E sala de gimnastică .

COLETA. — Bravo. Perfect !

MIHAI. — Îţi place ? o admiri ?

COLETA. — Nu numai c'o admir, dar o s'o şi întrebuinţez.

MIHAI. — Îţi plac sporturile ?

COLETA. — Atât cât sunt îngăduite unei domnişoare. Dar d'acum înainte voi deveni o adevărată sportivă. Un atlet.

MIHAI. — Nu uita că un an vei fi încă Domnişoară.

COLETA. — Nu cred că-mi voi strica reputaţia dacă-mi voi întări muşchii, nu-i aşa ?

MIHAI. — Va să zică eşti o fată desăvârşită şi intelectuală, asta nu-mi place şi sportivă. Cu asta mă 'mpac.

COLETA. — Nu sunt nici una nici alta, dar mă interesez de amândouă.

MIHAI. — Hai să stăm puţin pe canapea, vrei, e confidenta clipelor plăcute, unde vorbeti mult, fără să spui nimic şi unde taci spunând atâtea şi atâtea lucruri.

COLETA. — Ştii că nu-mi place unde e aşezată canapeaua. Dealtfel odaia D-tale, are cum să spun un aer cam rece, prea puţin intim. Se vede că nu stai mult p'aici ! Covorul ăsta e păcat să fie pe jos, să calci pe el. Să-l punem pe perete. Măsuţa asta stă în drum.

MIHAI. — Stă într'un drum pe care nu-l vom face niciodată, de la odaia dumitale la odaia mea.

COLETA. — Incep să fac ordine în casa D-tale, să-ţi schimb obiceiurile.

MIHAI. — Imi vei schimba poate şi gusturile.

COLETA. — Poate d-ta pe ale mele... Ce curios ! Până acum 10 minute nici nu ne cunoşteam şi acum vorbim de noi, de casa noastră, de gusturi şi de obiceiuri cu o linişte...

MIHAI. — Îţi inspir încredere nu-i aşa ?

COLETA. — O da ! *(cu multă siguranţă).*

MIHAI. — *(puţin jignit).* E cam jignitor răspunsul ăsta atât de afirmativ : O da !

COLETA. Intre sportivi nu încape şiretenie. Nu-i aşa ?

MIHAI. — Aşa-i că eu îţi inspir încredere ?

COLETA. — Da !... Imi place că eşti elegant.

MIHAI. — Mă ruşinezi, d-ră, d-ta îmi faci mie primul compliment, în loc să-ţi fac eu d-tale.

COLETA. — Eu nu primesc complimente.

MIHAI. — Ar fi un adevăr să spun că eşti delicioasă.

COLETA. — Mai mult nici nu ţi-aş da voe să spui !

SCENA VII

ACEIAŞI, DINU

DINU *(venind cu 2 sticle de şampanie).* Iată-le ! Am adus două... să fie... Am încercat să le destup, dar am rupt dopurile şi pe urmă n'avem nici pahare.

MIHAI. — Cred că în gospodăria mea de burlac se va găsi ceva, pentru destupat o sticlă de şampanie şi două pahare...

COLETA. — Trei !

MIHAI. — Credeam că beţi amândoi dintrun pahar, (ese).

SCENA VIII

COLETA, DINU

DINU. — Eh !... Cum îl găseşti pe Mihai ?

COLETA. — Foarte drăguţ. A fost politicos... se silea să fie chiar gentil... dar nu mă simpatizează... nu mă simt tocmai liniştită alături de el... el e un bărbat cu prea multă experienţă... a vorbit cu prea multe femei şi mi se pare că mă crede proastă.

DINU. — Ti se pare ! Cum poţi părea d-ta proastă ? Niciodată !

COLETA. — Sigur, nu s'a obişnuit cu ideia căsătoriei... Arată pe faţă că a făcut un sacrificiu !

DINU. — E timid !

COLETA. — El, timid ! Un om care a avut atâtea succese !

DINU. — Altceva e să vorbeşti cu o fată, altceva cu o femee. Unei femei îi poţi spune ce vrei, cu o fată îţi alegi vorbele.

COLEA. — Chiar cu o fată care o să-ţi fie soţie ?

DINU. — Pardon, pardon, cum vine vorba asta ?

SCENA IX

ACEIAŞI, MIHAI

MIHAI. — Am destupat sticla, am adus pahareie, patru, nu trei. Vedeţi că sunt bun gospodar. Le-am pus pe tavă, am adus şi un şervet... Aşa-i că sunt gata de însurătoare.

DINU. — Ascultă Mihai ! Coleta se simte intimidată lângă tine !

MIHAI. — O femee nu e niciodată dezarmată faţă de un bărbat, domnişoară, fiindcă are un Mephisto care face totdeauna sentinelă lângă ea.

COLETA. — Să închinăm. *(ridică toţi paharele).*

MIHAI. — Să trăiţi dragii mei.

DINU. — Dragă Mihai, numai un om ca tine putea da o asemenea dovadă de prietenie... Să trăeşti ! Să crezi în dragostea mea şi in încrederea ce am în tine. Iţi încredinţez tot ce am mai scump pe lume ; pe Coleta... iar, d-tale Colete, ce să-ţi urez, ce să-ţi spun ? Aş vrea... aş vrea... să-mi dai voe să te sărut... Ceeace resimt este dorinţa de a te şti protejată de mine, strânsă în braţe de mine... să fii a mea... cu încrederea desăvârşită a unui copil...

MIHAI. — Sărutaţi-vă cât vă mai dau voie !... fiindcă poimâine voi deveni în mod oficial logodnicul Coletei.

www.digibuc.ro

SCENA X

ACEIAȘI, ION

ION. — Am adus florile, conașule !

MIHAI *(aparte)*. — Dece ai întârziat așa mult ? *(tare)*. Vedeți ce flori frumoase am în grădina mea ? în grădina d-tale ?..

ION. — Le-au cumpărat, conașule, nu's din grădină.

MIHAI. — St ! Taci Ioane !

ION. — Trandafirii din grădină erau scuturați și mi-am zis că nu puteați da logodnicei dv. primul buchet din trandafiri scuturați. Era urât și-a pagubă.

MIHAI. — Lasă, bine-ai făcut ! Colete, dă-mi voe să-ți ofer buchetul acesta, care nu e încă cel oficial, ci florile prieteniei noastre, și să-ți prezint pe bătrânul meu câine-credincios, pe feciorul meu Ion, care m'a ținut în brațe, m'a crescut și e nedespărțit de mine.

ION *(foarte mișcat)*. — Sărut mâna, dudue. Să ne trăiți. *(încet către Mihai)*. Dumneaei este logodnica d-tale ?

MIHAI. — Ce, nu-ți place ?

ION. — Se aprobă fata, dar ce caută în brațele lui conu Dinu ?

MIHAI. — E puțin rudă cu el.

ION. — Să te păzești de asemenea rubedenii, că iese bucluc.

DINU. — Ioane, nu vrei să ciocnești cu noi un pahar de șampanie ?

ION. — Să trăești !

COLETA. — Cred că o să devenim și noi prieteni.

DINU. — De ce râzi Mihai ?

MIHAI. — Mi-a șoptit Ion ceva la ureche, care mi-a adus aminte de o zicătoare englezească : Să nu-ți iei niciodată gazetă, moșie sau nevastă, fiindcă sunt destui imbecili cari le iau pentru tine *(toți râd și Dinu mai tare ca toți)*.

CORTINA

ACTUL AL DOILEA

Scena reprezintă o odae de hotel, elegant mobilată. In fundul scenei un pat mare. In dreapta o deschizătură de ușă, despărțită printr'o perdea, unde se află odaea de bae. O fereastră-balcon, care dă pe mare. Se vede cer și mare albastră. Un dulap mare în trei părți sau două dulapuri.

SCENA I

ION, PORTARUL

ION. — *(singur, aranjează niște lucruri în odae. Geamantane și cufere deschise). (Se aud bătăi în ușă)*. Cine-i ?

PORTARUL. — *(are o telegramă în mână)*. A sosit o telegramă pe numele d-na și dl. Mihail Răzvad. Imi pare că sunt stăpânii d-tale. Nu-i cheamă așa ?

ION *(luând telegrama)*. — O telegramă ! Dar cine poate ști că suntem aici ?

PORTARUL *(cu interes și curiozitate, făcând pauză după fiecare întrebare)*. — Stăpânii d-tale... d-na și d-l Răzvad sunt tineri căsătoriți, nu-i așa ? Imi pare că vin aici, în călătoria de nuntă ?.. d. Răzvad e om bogat ?... Eu îl cunosc pe stăpânul d-tale... — Ai ales odaia cea mai frumoasă din hotel... o bate soarele... e poate chiar prea cald... *(enervat)*. Dar răspunde, omule, odată, că doar nu ești mut.

ION *(solemn)*. — N'am obiceiul să vorbesc cu persoane pe care nu le cunosc personal și mai cu seamă despre lucruri intime.

PORTARUL. — Cum ?... Pe mine nu mă cunoști ?

ION. — Nu.

PORTARUL. — Eu sunt portarul hotelului „Plage-Palace" cel dintâi hotel din Constanța.

ION. — Văd bine că ești portar... dar eu nu te cunosc.

PORTARUL. — Cine nu cunoaște un portar ? Toată lumea. El nu are nevoe de nume ! Ai auzit d-ta, într'un hotel, pe cineva chemând portarul pe nume... „Ascultă Costică", „ascultă Vasile", „unde ești Dumitre" ?.. nu. — Se zice: „Ascultă Portar, dă-mi cheea portar... am vreo scrisoare, portar ? m'a căutat cineva, portar ? Șapca, haina neagră și galoanele astea mă fac cunoscut de toată lumea.

ION. — E portar și portar... Unii sunt oameni de treabă, alții nu.

PORTARUL. — Eu sunt la hotelul ăsta de șase ani... Inainte am fost la Athénée-Palace, la București și acolo l'am văzut des pe stăpânul d-tale. Ți-am spus că-l cunosc. Venea pe la mesele, pe la balurile ce se dădeau acolo... Frumos băiat... și foarte darnic. Ne dădea bacșișuri bune...

www.digibuc.ro

ION *(mai interesat și mai puțin mândru).* — Zici că-l cunoști pe stăpânul meu ?

PORTARUL. — Cum să nu !.. Cine nu-l cunoaște în București pe d. Mihai Răzvad... când zic București... zic casele mari... localurile unde se adună elita... Și, d-ta, pari un om foarte simpatic.

ION *(îndulcit).* — Mulțumesc în numele stăpânului meu și al meu personal... vrei o țigare...

PORTARUL. — Mulțumesc !... Să fumăm aici, nu se poate.

ION. — Deschid fereastra.

PORTARUL. — Lasă, domnule, deschid eu.

ION. — Ia și câteva în buzunar.

PORTARUL. — Noi ne-am putea împrieteni, nu crezi ?... Veți sta mult p'aici ?

ION. — Cine poate ști ! Suntem plecați de ieri din București... adică eu... am venit cu trenul și cu bagajele... să iau odae... să aranjez în casă... Știi, stăpânii mei au toată increderea în mine și în gustul meu... Ei au plecat în zorii zilei din București, cu automobilul Au stat la nuntă până la 5 dimineața.

PORTARUL. — Rău au făcut. Drumurile proaste. Au să-și strice mașina.

ION. — Stăpânul meu a hotărât așa.

PORTARUL. — Îl iubești mult pe stăpânul d-tale ?

ION. — E ca și copilul meu. Eu l'am crescut. E ca un prieten cu mine. Nu face nimic fără să mă 'ntrebe pe mine. Când s'a însurat, pe mine m'a întrebat cel dintâi : „Ascultă, Ioane, ce spui tu, fac eu bine sau rău, să mă'nsor"... și eu i-am răspuns: „Să ne însurăm, dece nu... suntem la o vârstă, când avem nevoe de liniște... să avem casa noastră... rostul nostru. Mâncare bună... Restaurantele... eșirile noaptea, ne obosesau prea mult... ne stricau sănătatea.

PORTARUL. — Ești un om și jumătate d-le Ioane.

ION. — Crezi c'o să ne plictisim aici ?

PORTARUL. — De ce să vă plictisiți, dom'le Ioane ? E lume destulă... Vremea-i frumoasă... marea-i caldă... boerii se pot scălda...

ION *(speriat).* — Vai !... Am pățit-o !

PORTARUL. — Ce e, dom'le Ioane ?... De ce te-ai speriat ?

ION. — Am uitat costumele de bae la București... Mă omoară conașul.

PORTARUL. — Nu face nimic. Sunt în oraș destule costume de cumpărat.

ION. — Alerg ! Foc se face boerul, și-mi dă o săpunească !

PORTARUL *(cu oarecare ironie).* — Unui prieten, ca d-ta... nu se poate.

ION *(reluându-se).* — Vorba vine... mă mustră... așa... cu blândețe... Și zici că pot găsi costume frumoase, elegante ?... Sunt și pentru Doamne ?

PORTARUL.— Păi noi n'avem cucoane în Constanța? Crezi că toate femeile noastre cumpără costume dela București ? Îți pot cumpăra și eu dacă vrei !

ION. — Nu mă încred eu în gustul d-tale... mulțumesc. Mai bine ajută-mi să scoatem cuferele astea Poți închide fereastra acum. A eșit mirosul de tutun.

PORTARUL *(aparte).* — Imi dă și ordine acum ! Obraznici mai sunt Bucureștenii ăștia.

ION. — Când m'oi da jos, să-mi arăți unde e prăvălia cu costume.

PORTARUL *(dela fereastră.)* — Vine o mașină cu două persoane.

ION. — Ia să văd... Ei sunt... Fuga jos... de-i primește... Eu îl aștept aici. *(Portarul ese). (Ion mai așează prin odae, aspiră aerul).* Nu mai miroase ! *(deschide ușa mare).*

SCENA II

ION, MIHAI, COLETA

(Coleta în costum de automobil, are într'o mână o poșetă mai mare și în alta un geamantan mic. E un gramofon de voiaj. Mihai e în costum de automobil).

ION. — Fiți bine veniți... Coane Mihai ! Sărut mâna Coniță.

MIHAI. — Uf !... Ce drum !... Bună ziua, Ioane... *(către Coleta).* Ce plăcere ai să revezi o figură cunoscută.

COLETA. — Ce drum lung și obositor.

MIHAI *(cu grije).* — Ești foarte obosită ?

COLETA. — Foarte... nu... puțin..

MIHAI. — Stai jos, odihnește-te, în fotoliul ăsta confortabil.

COLETA. — Mulțumesc!

ION. — V'am spus eu, că era mai bine să veniți cu trenul. Eu nu sunt de loc obosit.

MIHAI. — Și cu automobilul ce-am fi făcut ?

COLETA. — Să mă despart de cadoul meu de nuntă, nu se putea.

MIHAI. — Ne e foame la amândoi, Ioane...

COLETA. — Și sete !

MIHAI. — De azi dimineață n'am mai mâncat nimic. La opt am plecat din București și am ajuns la Turtucaia la douăsprezece...

ION. — Dar acolo n'ați luat dejunul ?

MIHAI. — Dejunul nostru... ce zici Coleta... de dejunul nostru... N'am mâncat nimic, adică nu...

COLETA. — ...Am mâncat numai icre moi.

MIHAI. — Primul fel icre moi, al doilea fel icre, fiindcă friptura, par'că era cauciuc de automobil, prăjitura, tot icre, clătitele erau făcute cu său.

COLETA. — Și erau reci, ca scoase din Dunăre.

MIHAI. — Ne-am săturat pentru moment, dar apoi ne-a dat o sete și acum o foame.

ION. — V'am comandat eu o masă, ca pentru tineri însurăței.

MIHAI. — Da !... Doi însurăței...

ION. — Am pus și șampanie la ghiață.

MIHAI. — Bravo ! Șampania e totdeauna bine venită !

ION. — Mai cu seamă la nuntă...

www.digibuc.ro

MIHAI. — Dar pân' la masă, adu-ne repede un ceai, cu pâine, cu unt. Nu refuzi, Coleta, nu-i așa ?

COLETA. — Un ceai cald, se impune chiar.

ION. — Aduc imediat !... Cum vă place odaia ?

MIHAI. — Minunată!.. Și ce vedere frumoasă... Uite marea...

ION. — E caldă, coniță, se poate face bae.

MIHAI. — Da ?... atunci mâine dimineață vom merge la bae.

COLETA. — Impreună ?

MIHAI. — Sigur, împreună !

COLETA. — Mihai, te gândești la ce spui ?

MIHAI. — „C'est pour le domestique. Regardez sa tête".

COLETA. — Da, împreună.

MIHAI. — Și ce soare cald !

ION. — In privința soarelui, nici nu se putea mai bine. In odaea asta răsare, tot în odaia asta apune

MIHAI. — Bravo! Ioane! Ia explică-mi tu cum vine asta ?

ION. — Eu nu știu ! Portarul mi-a spus.

COLETA. — Cine a pus florile astea ?

ION. — Eu... coniță.

MIHAI. — „C'est un homme du monde !"... Atenție delicată pentru stăpânii lui.

ION. — Am scos tot din cufere și am aranjat în dulapuri. Vreți să vedeți? Rochiile coniței în dreapta, hainele conașului în stânga.

COLETA. — Cum ? Cum ?

MIHAI. — Ce înseamnă asta ? Ioane ?

ION. — N'am făcut bine, conașule ? Eu am crezut că nu trebue să las lucrurile să se șifoneze în cufere.

MIHAI. — Dar odaea mea unde e ?

ION *(aiurit)*. — Cum odaea dv. ? Asta e...

MIHAI. — Asta e odaea coniței... dar a mea ?

ION. — Eu am ales odaea cea mai mare și mai frumoasă din hotel, cu vederea la mare, fiindcă așa mi-ați spus.

MIHAI. — Și cu un singur pat ?

ION. — Da! Cu un singur pat!

COLETA. — Și cum îți închipui d-ta că o să dormim într'un pat ?

ION. — Mă iertați coniță. Dar pe unde am fost eu, am văzut pe conașu și conița dormind într'un pat și conașu și conița pe care i-am văzut eu, erau mai bătrâni ca dv. acum și nu erau în călătorie de nuntă. Așa am crezut eu mai potrivit.

MIHAI. — Asta nu te privește pe tine, cum e bine și cum nu e bine. Ar fi mai bine cum te-ai gândit tu, dar vezi că nu e bine ca să fie bine.

ION *(aparte)*. — Nu înțeleg nimic.

MIHAI. — Și apoi nu ți-am spus să oprești două odăi cu câte un pat, la acelaș etaj ?

ION. — Eu am crezut că vă bateți joc de mine. Credeți-mă. Ne făceam de râs în hotel.

COLETA. — Pentruce ?

ION. — Tot hotelul știe că vin doi însurăței din București, în călătorie de nuntă. Și dacă lumea vă vede în odăi separate, ar râde de dv. Și ce ar zice de conașul meu ? Ce-ar crede despre el ?

MIHAI. — Ai dreptate, Ioane, tu aperi reputația stăpânului tău.

COLETA. — Mihai !

MIHAI. — Iartă-mă, *(către Ion)* dece n'ai ascultat ordinul meu. Ți-am spus să ne oprești două odăi, da ? Eu nu pot dormi cu cineva în odae, vorbesc în somn și scrâșnesc din dinți. Vezi, asta este explicația pe care poți s'o dai lumei din hotel...

COLETA. — Curiozității pasagerilor hotelului.

ION. — Ferească Dumnezeu! Eu nu v'am auzit niciodată, nici vorbind în somn, nici scrâșnind din dinți, și, slavă Domnului, că nu odată v'am păzit eu somnul. Eu nu pot să mint.

MIHAI. — Nici chiar când îți poruncesc eu ?

ION. — Minte omul, ca să-și facă un bine, nu ca să-și facă un rău!

MIHAI. — Ioane, te rog să faci cum îți spun eu. Adu-ne ceaiul mai repede. După ceai vom eși puțin înainte de masă și în lipsa noastră, vei cere altă odae, indiferent unde, mai sus sau mai jos, îmi vei muta toate lucrurile mele acolo și când ne întoarcem să fie tot gata, ne-am înțeles ?

ION. — Și ce-o să zică portarul ?

MIHAI. — Portarul ? Să-i spui că odaea e pentru tine.

ION. — N'o să mă creadă. Și eu spui iar o minciună.

MIHAI. — Să-i spui ce poftești, numai să faci ce-ți spui eu. Adă ceaiul odată. Murim de sete.

ION. — Mă duc... *(ese)*.

SCENA III

MIHAI, COLETA

COLETA. — Incăpățânat fecior ai !

MIHAI. — Slugă veche, ce să-i faci ?

COLETA. — Vezi ce înseamnă să lași inițiativa servitorilor ?

MIHAI. — Vezi câtă logică, câtă cumințenie e în judecata bătrânului meu fecior ? El nu poate admite anume lucruri, pe care de altminteri nu le admite nimeni pe pământ.

COLETA. — Pentrucă el nu cunoaște convenția noastră.

MIHAI. — Ai vrea să i-o spui ?

COLETA. — Ai dat cuvântul de onoare că nimeni n'o va ști.

MIHAI. — Și-o să mi-l țiu... nu te speria... *(uitându-se împrejur.)* Cred că ai să fii mulțumită aici ?... Ce vedere superbă pe mare! Cum e cald, vei putea dormi cu ferastra deschisă. Te vor adormi șoaptele mării, te va deștepta freamătul valurilor. Și așa nu te vei simți singură.

COLETA. — Și așa nu voi fi singură!...

www.digibuc.ro

MIHAI. — Nu ţi-e frică să dormi singură ?

COLETA. Ce'ntrebare ? Uiţi că sunt o sportivă. Când eram mică mă duceam singură noaptea în grădină Acum nu mi-e frică de nimeni şi de nimic: Chiar la dentist mă duc singură cu un curaj neînchipuit.

MIHAI. — De ţi-ar fi fost frică de cineva, de n'ai fi avut curaj, nici nu puteai primi situaţia pe care ai primit-o !

COLETA *(râzând)*. — Uite vezi ! Am primit-o!

MIHAI. — Pentru ce râzi? De mine nu-i aşa ?

COLETA. — Cum am să râd de d-ta. N'ai spus nimic de râs.

MIHAI. — Râzi, fiindcă sunt pur şi simplu caraghios. Da, da. Cine altul ar mai fi acceptat să joace rolul acesta ingrat şi ridicol.

COLETA. — Ridicol, faţă de cine ? Faţă de mine ?

MIHAI. — Da! Faţă de d-ta şi de mine.

COLETA. — Faţă de mine nu poţi fi în nici un caz ridicol fiindcă eu am vrut să fie aşa.

MIHAI. — Cum D-ta ?

COLETA. — Da eu !...

MIHAI. — D-ta ai avut această ingenioasă idee ? D-ta l'ai îndemnat pe Dinu să-mi facă propunerea asta ?

COLETA. Eu!

MIHAI *(se închină)*. — Doamne! Doamne!

COLETA. — Te închini ?

MIHAI. — Ştii că începe să-mi fie frică de d-ta ? Eşti o fiinţă periculoasă.

COLETA. — Pentru ce sunt acum mai periculoasă ca înainte ?... S'a schimbat ceva în situaţia noastră ? Rămânem tot aşa ca şi până acum!

MIHAI. — Mă înspăimântă gândul că o fată a putut face o propunere atât de ciudată, atât de...

COLETA. — De puţin obişnuită. Ca în romane ?

MIHAI. — Acum înţeleg ezitările lui Dinu, felul stângaci cum mi-a făcut propunerea.

COLETA. — L'am îndemnat pe Dinu să facă un act de curaj el care e atât de timid. Dacă l'aş fi lăsat pe Dinu să ia o hotărâre, azi n'aş mai fi fost aici.

MIHAI. — Poate era mai bine.

COLETA. — Îţi pare rău acum ?

MIHAI. — Nu!

COLETA. — Atunci de ce-mi spui că era poate mai bine ? Nu strica gestul frumos pe care l'ai făcut. Dar înţelege şi D-ta ce grea era situaţia mea. Pe deoparte aveam de luptat cu ideia încăpăţânată a părinţilor mei de a mă căsători cu Ionescu Stejar, pe de altă parte tot eu trebuia să dau curaj lui Dinu, care era complect descurajat. Ce puteam eu face la vârsta mea şi cu educaţia mea ? Să fug cu Dinu ? Nu era frumos, nu-i aşa ? Să-l iau pe Stejar ? L'ai văzut şi d-ta ? Nu mă vezi la braţul lui, nu-i aşa? Atunci... când te-am cunoscut pe d-ta.

MIHAI. — Pe mine nu m'ai cunoscut înainte !

COLETA. — Ba da! Te-am cunoscut perfect. Dinu îţi descrisese atât de frumos caracterul, încât mi-ai fost un prieten şi mie din primul moment, înainte de a te cunoaşte. Numai d-ta ne puteai scăpa. Cu Dinu mă întâlneam în fiecare zi, ne plimbam sau prin grădini sau prin expoziţii. Era abătut, nu mai spunea nimic. Stetea lângă mine, ofta, mă strângea de mână, şi în timpul ăsta acasă se precipitau proectele de căsătorie cu Stejar. Atunci l-am îndemnat pe Dinu să-ţi facă propunerea asta... Dinu a ezitat, o zi, dar când momentul a devenit critic l'am silit să-ţi telefoneze, l'am luat de braţ, l'am condus până la uşa d-tale. In timpul cât el îţi vorbea eu aşteptam jos în faţa casei d-tale.

MIHAI. — Nemai pomenit câtă energie într'un corp atât de drăgălaş şi de fraged.

COLETA. — Mica mea voinţă, de care-ţi cam bătea-i joc, acum două săptămâni ; vezi că a servit la ceva.

MIHAI. — Să fim doi buni prieteni, nu-i aşa ?

COLETA. — Da! Un prieten în care am o mare încredere.

MIHAI *(puţin supărat)*. Îţi mulţumesc că ai o aşa de mare încredere în mine. Îţi sunt foarte recunoscător chiar. Dar te rog, nu mi-o spune mereu.

COLETA. — Pentru ce nu ? E un mare compliment ce-ţi fac.

MIHAI. — Când o femee are o prea mare încredere într'un bărbat înseamnă sau că nu-l preţueşte deloc ca bărbat, sau că-l consideră ca pe ceva neutru, aproape inexistent.

COLETA. — Să-mi fii prieten nu este destul de frumos ?

MIHAI. — Destul da... poate. Dar nu îndeajuns...

COLETA. — Dacă n'aşi fi crezut în sinceritatea d-tale. aşi fi avut eu curajul să pornesc cu d-ta la o asemenea aventură ?

MIHAI. — Evident!! Ai perfectă dreptate!

COLETA. — Vezi!

MIHAI. — Dacă n'ai avea încredere în mine n'ai fi cu mine aici, nu-i aşa ?

COLETA. — De sigur. Faptul că sunt aici, e o dovadă.

MIHAI. — O dovadă negativă!

COLETA. — Intrăm în filozofie.

MIHAI. — Nu ! Intrăm în viaţa adevărată!

COLETA. — Şi are să mai ţie mult aşa ?

MIHAI. — Ce ?

COLETA. — Acest schimb de întrebări!

MIHAI. — Depinde de d-ta!

COLETA. —Ah! nu! De ce să mă încarci pe mine cu o atât de grea răspundere!

MIHAI. — Când cineva ţi-este simpatic — şi e stabilit că-mi eşti simpatică — nu-i aşa ?

COLETA. — Stabilit de d-ta. Ştii ce ? Hai să botezăm această simpatie cu un termen sportiv. Vrei ?

MIHAI. — Glumeşti ?

COLETA. — Vorbesc foarte serios!

MIHAI. — Compari simpatia cu un sportt ?

COLETA. — Chiar la omul cel mai îndrăgostit găseşti o uşoară nuanţă sportivă.

www.digibuc.ro

BIBLIOTECA MUNICIPALĂ
„A. D. XENOPOL"
Inventar Nr. 18796

MIHAI. — Adevărat ?

COLETA. — Da! Interesul puternic al unei lupte, al unui match din care bărbatul sau femeia vrea să iasă învingător. In aspirațiunile oricărui îndrăgostit, fie el cât de delicat, la omul cel mai puțin interesat găsești în totdeauna o mică poftă de câștig... de victorie. Vrea să învingă.

MIHAI. — Ești convinsă de cele ce spui acum ?

COLETA. — Oh! Câștigul acesta este mai mult sau mai puțin mare. Asta-i totul. Câteodată victoria este mai mare ca dragostea și dragostea nu-i mai supraviețuește. Câte odată contrariu. Din nenorocire asupra acestei alternative nu ești luminat decât după.

MIHAI. — Vorbești ca un om de afaceri care discută un contract. Admir siguranța gândirei d-tale!

COLETA. — Îndrăznești să afirmi că n'am dreptate ? *(pauză).* Taci ?

MIHAI. — Mă întreb mai cu seamă, unde ai putut căpăta d-ta o experiență atât de mare asupra vieței... Îți mărturisesc că niciodată nu m'aș fi așteptat să am cu o domnișoară o asemenea conversație.

COLETA. — Sunt astăzi d-na Răzvad, nu mai sunt d-ra Olteanu!

MIHAI. — Doar cu numele! Avea dreptate, bătrânul meu fecior, să-mi spue că d-ta ai să mă înveți pe mine lucruri pe care eu până azi nu le știam.

COLETA. — Bătrânul d-tale fecior ne-a uitat și-mi e o sete grozavă!

MIHAI. — Adevărat ? Ce e cu ceaiul ? Oare de ce nu-l mai aduce *(sună, intră Ion).*

SCENA IV

ACEIAȘI, ION

MIHAI. — Ce-i asta Ioane ? Îți trebue un ceas să aduci un ceai ?

ION. — Nu-i vina mea, cucoane. Până am cumpărat apă, până am pus-o la fiert.

COLETA. — Cum ai cumpărat apă ? Ce vorbă e asta ?

ION. — Da ! Coniță. Am dat 20 de lei pe un ibric cu apă curată.

MIHAI. — Dar aici, în hotel, nu e apă, cum se poate ?

ION. — Mi-a spus portarul că de astă iarnă a înghețat apa în țevi, că o țeavă s'a spart și că dă drumul la apă numai dimineața.

MIHAI. — De astă iarnă și până la Paști nu au reparat o țeavă ?

ION. — Au crezut că n'are să vie lume de Paști și până la vară, când vine lumea, mai o vreme.

COLETA. — Cu ce facem bae diseară ?

MIHAI. — Dacă un ibric cu apă costă 20 de lei, o să cumpărăm apă pentru 2.000 de lei și o să facem bae.

MIHAI. — Cu odaea ce-ai făcut ?

ION. — Mi-a dat numărul 13, odaea din capul culoarului.

MIHAI. — Altă odae nu mai are ?

ION. — Cu vederea la mare nu. Dar odaea e foarte bună.

MIHAI. — Nu stau la numărul 13 pentru nimic în lume.

ION. — Să-i scoată numărul și să-i pue 12 bis.

MIHAI. — Bravo Ioane. Te-ai deșteptat.

ION. — Aerul de mare !

COLETA. — Ceștile sunt curate ?

ION. — Le-am șters eu cu o batistă curată.

COLETA. — Cum ? N'au nici șervete, nici prosoape ?

ION. — Nu. Sunt toate la spălat.

MIHAI. — Din vara trecută... Plage-Palace... Reținnumele să-l mai recomand și altor însurăței pentru voiajul lor de nuntă. E și poetic și confortabil. *(ese Ion).*

SCENA V

MIHAI, COLETA

COLETA. — Hai să plecăm înapoi !

MIHAI. — Când !

COLETA. — Acum !

MIHAI. — Spunea-i că ești obosită.

COLETA. — Cum vrei să stăm într'un oraș, unde nu e apă, unde n'ai cu ce te spăla, cu ce te șterge.

MIHAI. — Imposibil, nici acum, nici mâine. Mașina e într'un hal, trebue revăzut motorul, trebue spălată... Și e atât de frumos aici... Ar fi păcat să plecăm atât de repede. Și unde am merge ?... La București, la noi reparațiile nu sunt încă terminate.

COLETA. — Uite pe masă, o telegramă.

MIHAI. — Nu poate să fie pentru noi.

COLETA *(citește).* — D-nei și d-lui Mihai Răzvad. Hotelul Plage... Constanța.

MIHAI. — Cine știe că suntem aici ?

COLETA. — Tata și mama știu că am plecat la Constanța, dar numai atât.

MIHAI *(a desfăcut telgrama).* — E dela Dinu. „Bine ați sosit (stop). Mi-e dor de voi (stop). Vă prepar o surpriză (stop). Îmbrățișări. Dinu".

COLETA. — Stop... Ce drăguț !

MIHAI. — Ce bun, ce afectuos... Înțelegi acum, decesuntem atât de buni prieteni ? E bun... Nu cunosc pe nimeni mai bun decât el. El face servicii la toată lumea și nu cere dela nimeni nimic. E totdeauna exact. Și aceasta dă o siguranță mare în relațiile cu dânsul. Ai făcut o alegere perfectă.

COLETA. — Peste un an ! Pentru moment, am ales pe altcineva.

MIHAI. — Eu sunt interimarul... Nici atât... fiindcă un interimar tot mai poate lua o hotărâre în locul titularului. Pe când eu... eu... ce pot face... Să te privesc... să te admir cum îți aranjezi lucrurile în odae... Să te văd trăind, așa, lângă mine. Ești o adevărată încântare... Ai intrat într'o odae bănală de hotel... ai transformat-o. Nu mai seamănă cu ce era. A devenit ceva mai intim, mai familiar.

www.digibuc.ro

COLETA. — Am o atașare naivă pentru amintirile astea din copilărie... de care nu mă despart nici odată ; în orice călătorie le iau cu mine: un mic ceasornic pentru masa de noapte... un cățeluș câștigat la o tombolă... o fețișoară de masă de dantelă lucrată de mine... „Les fleurs du mal“ legat în piele și din care trebue să recitesc măcar un vers pe zi... Mi se pare că te cam plictisesc cu copilăriile mele.

MIHAI — De loc. Resimt o impresie pe care n'o prevedeam. Am stat până acum singur. Acum descopăr agrementul vieței în doi. Nu râde.

COLETA. — Glumești ?

MIHAI. — Nu glumesc de loc.

COLETA. — Îți bănuiam o indulgență excepțională, dar, până aici nu credam că vei ajunge. Vă complectați de minune amândoi, Dinu cu bunătateă, d-ta...

MIHAI. — Eu cu ce !

COLETA. — Nu-ți spun, te-ai crede prea mult.

MIHAI. — Spune te rog, aș vrea să știu ce gândești despre mine. Apoi îți voi spune dacă ai ghicit *(Coleta pune pe masă fotografia lui Dinu)*. Ai fi putut-o lăsa acasă. Ce va zice lumea văzând-o ?

COLETA. — Cine nu mă cunoaște, poate crede că e fratele meu.

MIHAI. — Dar cine te-ar cunoaște ! Vezi... vreau să fiu un sacrificat, dar nu primesc să fiu un martir.

COLETA. — Eu n'am nimic să-ți reproșez.

MIHAI. — Nu ! Te rog numai să mă ajuți să rămân ceeace trebue să fiu. Nu știu ce am. Au început să-mi placă florile. Le privesc cu emoție. Mie care mi-era egal înainte să am o floare în casă, acum n'o să mai pot trăi, fără flori. Simt așa o sprinteneală, amestecată cu o impresie de vid și de teamă, da, de teamă, ca și cum mi s'ar întâmpla ceva neprevăzut.

COLETA. — Ceva mai neprevăzut ca situația noastră, nici nu se mai poate. Uite, numai boxa florile așează-te colo și să stăm frumos de vorbă, vrei ?

MIHAI. — Te ascult !

COLETA. — Vorbește-mi de d-ta, povestește-mi viața d-tale, spune-mi ceva din aventurile d-tale.

MIHAI. — Ești bine instalată, unde stai ? fiindcă asupra acestui subiect am foarte multe de spus... Duceam o viață care-mi convenea de minune. Veneam, plecam, călătoream mult, jucam puțin, eram iubit câte odată !...

COLETA. — Dar d-ta nu ai iubit ?

MIHAI. — Eu niciodată !

COLETA. — Ești cam închipuit.

MIHAI. — Știu eu... Poate că femeile care m'au iubit erau mioape. Se poate... oricum, micile profituri sunt aceleași.

COLETA. — Profituri !... Asta nu înseamnă dragoste!

MIHAI. — Eu dacă aș iubi, crede-mă, n'aș putea fi un amorez banal.

COLETA. — Ce frumos lucru... iluziile ! Pentru a nu ți le pierde, n'ai vrut niciodată să te'nsori.

MIHAI. — Pentrucă sunt un om serios, cu toate aparențele contrarii. Fiindcă toți bărbații sunt înșelați.

COLETA. — Ce oroare ! Cum poți spune așa ceva în fața unei tinere soții.

MIHAI. — D-ta nu poți vorbi încă nimic... Repet, toți — afară numai dacă te'nsori cu o neroadă sau cu un monstru, sau cu o sfântă. Și chiar cu o neroadă sau cu un monstru e un risc, cu o sfântă nu, fiindcă ce poți face în fața unei sfinte, să te închini la ea.

COLETA. — Femei cinstite, așa dar, nu există.

MIHAI. — Eu cred că nu. Și atunci, mă vezi și pe mine având soarta celorlalți bărbați ? Nu ! Și dacă aș fi înșelat, sunt sigur că aș fi primul să prind de veste, fiindcă de când am intrat în lume, am studiat și examinat semnele după care se recunoaște un bărbat înșelat.

COLETA. — Și care sunt semnele ?

MIHAI. — Nu ți le spun, pentrucă aș face un rău serviciu lui Dinu. Eu simt că voi fi, pentru cine ar deveni idealul meu, un tovarăș supus și fidel. Mi-aș pierde personalitatea mea. D-ta nu înțelegi tot astfel dragostea ?

COLETA. — Nu... E prea multă abnegație... Dar d-ta ți-ai făcut un ideal ?

MIHAI. — Cu toate că fiecare ființă îl are pe al său... uite vezi, eu încă nu-l am pe al meu.

COLETA. — Și cum ar putea fi acel ideal ? Aș fi atât de curioasă să-l cunosc.

MIHAI. — Să încercăm să-l reconstituim împreună... Femeea pe care aș vedea-o în vis, ar fi foarte tânără, subțire și blondă.

COLETA. — Ca mine ?

MIHAI. — D-ta ești un înger.

COLETA. — Un înger e poate prea mult.

MIHAI. — Nu mi-ar displace nici dacă ar fi brună.

COLETA. — Nu ești încă bine fixat ?

MIHAI. — Ar avea ochi albaștri... senini și calmi... un nas fin... urechi microscopice. Mâini spirituale... cu gropițe care ar surâde.

COLETA. — Ce gust curios !

MIHAI. — Idealul meu ar avea o gură poftitoare, cu buze proaspete dinți ascuțiți, de un alb strălucitor... Notează că e vorba de un ideal, dar se întâmplă să întâlnești și realități, care fără să fie idealul visat, să fie capabile...

COLETA. — ...Să te facă să-l uiți...

MIHAI. — Nu spun asta.

COLETA. — Spune ! Crezi că există idealul d-tale.

MIHAI. — Sper.

COLETA. — Da ? !Ei bine am și eu un ideal și idealul meu există.

MIHAI. — Îl cunosc ! Și cum nu sunt eu, nu mă interesează cum îl vrei.

COLETA. — Imi place un bărbat înalt, subțire, cu talia sveltă... să fie tânăr... dar cu toate acestea să-ți impue încredere. Să fie blazat, dar să creadă în dragoste.

www.digibuc.ro

MIHAI. — Ca talie, ca înfățișare exterioară, m'aș potrivi cu el. In ce privește frăgezimea iluziilor, ce să spui, numai sunt așa ușor emoționabil.

COLETA. — Cred că te calomniezi.

MIHAI. — O nu, crede-mă. Mie mi-e frică de dragostea violentă, arzătoare. Nu înțelg decât veselie și râs în dragoste. „Bună ziua... bună ziua... Imi placi și d-ta îmi placi mie" și gata. Ruptura în aceleași condițuni : Nu face nici să suferi, nu e nici complicat, nici obositor. Nu-ți pierzi iluziile, fiindcă nici nu ți-ai făcut vre-odată.

COLETA. — Aceasta e dragostea banală.

MIHAI. — E dragostea fără frază, singura posibilă după părerea mea. Mă judeci rău poate ? N'ai dreptate! Cred că mulți bărbați sunt ca și mine. Dacă n'au fericirea, dela început, să găsească o amantă sau o soție deosebită, ajung ca și mine la acest egoism. Noi suntem în căutarea unui sistem nou de viață.

COLETA. — D-ta nu respecți în deajuns femeea.

MIHAI. — Eu cred c'o respect prea mult. Ii acord tot respectul până la vârsta de 21 de ani. Mai târziu respectul e o insultă.

COLETA. — Și ce-ai gândi de o femee care ar fi cum se spune — ușoară.

MIHAI. — Cel mai mult bine.

COLETA. — O ! Da ?

MIHAI. — Toate femeile sunt ușoare sau ar trebui să fie.

COLETA. — Oh !

MIHAI. — Auzi asta pentru prima oară ?

COLETA. — Și dacă aș fi încercat numai...

MIHAI. — Ce ? Să râzi de mine, să mă descoși. Să n'ai nici o remușcare, fiindcă n'ai reușit.

COLETA. — Și dacă cineva ți-ar oferi o afecțiune sinceră, vie ?

MIHAI. — Acea persoană ar fi prea generoasă și eu mă simt nedemn de-o asemenae bunătate.

COLETA. — Și dacă acea persoană aș fi tocmai eu ?

MIHAI. — Să luăm seama... La jocul acesta, ne amenință pericolul. Să nu ajungem proprile noastre victime. Să ne gândim bine ! Dacă d-ta mi-ai da cine știe ce speranțe, și dacă, eu incurajat, aș vroi să joc rolul unui îndrăgostit ? Numai la gândul acesta mă cutremur. Am oroare de trădare și mă feresc de ispite. Oricum, sunt și eu un om, nu un erou. Un biet om și oricât aș fi de stăpân pe mine, mi-e teamă, de această viață de duplicitate pe care trebue s'o trăesc clipă cu clipă. Sunt nevoit să-mi aplic pe față o mască, masca fericirei. Pe fața d-tale nu minte, dar pe a mea... De aceea te rog, niciodată între noi să nu mai începem discuții în jurul dragostei, în jurul vieței mele. Știm de unde plecăm, nici odată însă unde am putea ajunge. Terenul e slab și ne fuge de sub picioare. și eu vreau, am nevoe să mă simt tare, pe un pământ sănătos, pe piatră, pe marmoră, pe otel... Vrei ? D-ta ești tânără... să mă ajuți, să nu mă lași furat de ochii d-tale atât de frumoși, cu flacări cari ard, să nu lași ca mâna mea să tremure în mâna d-tale. Să fim cuminți. Fiindcă rolul meu e să-ți fac fericirea ?

COLETA. — Și dacă te-aș iubi ?

MIHAI. — Ar fi cât se poate de necinstit.

COLETA. — Incercarea a reușit ! Ai dreptate, ar fi monstruos... Ai un suflet drept și vezi drumul cel bun, cel adevărat. Vom merge pe el și d-ta mă vei conduce *(pauză)*

(Bate în ușă).

MIHAI. — Ce vrei Ioane, intră.

SCENA VI

ACEIAȘI, DINU

COLETA, MIHAI *(împreună)*. — Ah ! Dinu !

DINU *(cu un pachet în mână)*. — Bună ziua, copii ! Ce spuneți ? Așa-i că v'am făcut o surpriză agreabilă ?... Bună ziua Mihai... Ce mai faci, draga mea Coleta ? *(vrea s'o sărute)*.

COLETA. — Dinule ce faci ? Nu suntem singuri.

DINU. — Ca și singuri.

MIHAI. — Dar eu nu mai sunt p'aici, nu mai exist, m'am evaporat ?

DINU. — N'o să te superi acum c'o sărut pe Coleta.

MIHAI. — Coleta e nevasta mea.

DINU. — Mi-era un dor de voi, neînchipuit, nu-l puteam înfrâna și atunci m'am suit în tren și am venit. Nu-i așa că v'am făcut plăcere ?

MIHAI. — Asta-i surpriza pe care ne-o anunțai prin telegramă?

DINU. — Ați primit-o ?

COLETA. — Ne-ai făcut mare plăcere. Ne pare bine să te vedem. Am vorbit adineauri de d-ta.

DINU. — Vroiam să știți că exist, să nu mă uitați.

MIHAI.— Nu dragă, cum o să uităm. Tu ești ca sarea?

DINU. — Eu ca sarea. Nu 'nțeleg !

MIHAI. — Sarea, nu-ți dai seama când o absorbi, încearcă numai s'o suprimi și-ai să vezi cum îți lipsește.

DINU. — Niciodată n'ai făcut spirite pe socoteala mea, asta nu e tocmai semn bun.

MIHAI. — Dacă te-am lăsat să-mi săruți nevasta, lasă-mă să-mi plasez măcar un spirit. Tot tu ești mai câștigat.

DINU. — Va să zică o mică răzbunare ?

COLETA. — Nu cumva vă luați la ceartă ? D'abia v'ați văzut.

MIHAI. — N'au trecut nici douăzeci și patru de ore.

DINU. — Cum a fost drumul ?

COLETA. — Excelent ! Mihai conduce admirabil, e un șofeur neîntrecut, are o siguranță !

DINU. — Perfect, perfect... Și când ați sosit ?

COLETA. — Dar ce ai adus în pachetul acela ? Vre-un cadou ?

DINU. — A da ! Bine zici ! E un pachet pe care mi

www.digibuc.ro

l-a dat Ion. Când am intrat în hotel, prima persoană pe care am întâlnit-o a fost Ion, mi-a spus că sunteți acasă și m'a rugat să vă dau pachetul ăsta.

COLETA. — Pentru cine e ?

DINU. — Nu mi-a spus pentru care din voi doi, dar dacă e al unuia, trebue să fie și al altuia.

COLETA. — Dă-mi-l mie, eu îl desfac mai repede.

MIHAI. — Ești și mai curioasă.

COLETA. — E ceva moale.

MIHAI. — E poate un pachet pe care l'am uitat în automobil.

COLETA *(a desfăcut)*. — Două costume de bae. Unul bărbătesc și celalt pentru mine. Ce drăguțe sunt.

MIHAI. — Mai cu seamă al d-tale.

DINU. — Și cum, d-ta, ai de gând să faci bae, în costumașul ăsta ?... în fața lui Mihai ? Nu-ți dau voe.

MIHAI. — Cu ce drept nu dai tu voe Coletei ?

DINU. — E inadmisibil ! Inseamnă nici mai mult, nici mai puțin decât s'o vezi goală.

MIHAI. — Toată lumea are s'o vadă pe plajă în costumul ăsta, nu numai eu.

DINU. — Nu pot pricepe cum se confecționează asemenea costume. Cum poate tolera un bărbat ca nevasta lui să se arate atât de despoiată. Poftim. Ce rămâne acoperit cu bucățica asta de tricou ? Astea sunt costume pentru demimondene, pentru văduve, nu pentru femei cinstite.

COLETA. — Sau pentru femei cu doi bărbați, ca mine.

MIHAI. — Sau cu nici unul.

COLETA. — Dinule, nici n'ai devenit bărbatul meu și-mi faci observații. Mă sperii. Mihai e mai tolerant.

DINU. — Mihai nu te iubește.

MIHAI. — De unde știi ? Ești atât de sigur ?

DINU. — Incep să mă îndoesc. In orice caz, Mihai face totul pentru ați fi pe plac.

COLETA. — Par'că d-ta ai fi venit în automobil și noi în tren, atât ești de enervat și de plictisit.

DINU. — Am venit foarte bine dispus, dar când am intrat în odae și v'am găsit pe amândoi, alături unul de altul, știți, mi s'a părut cam curios.

MIHAI. — Curiozități la care trebuiai să te aștepți, când mi-ai propus rolul pe care-l joc acum.

DINU. — Nu-ți reproșez, nici ție, nici ei, nimic, dar, trebue să înțelegeți că omul nu se poate obișnui atât de ușor. Dați-mi puțin timp... nu-i așa. Eu n'am sângele tău rece și nici disprețul tău pentru dragoste. Eu iubesc, nu ca tine, incapabil să am un sentiment pentru o femee.

MIHAI. — Te rog, nu te mai ocupa de mine, incepi să mă plictisești.

DINU. — Imi dați voe să mă spăl pe mâini ?

COLETA. — Treci în odaea de bae, găsești acolo tot ce-ți trebue.

DINU. — Mulțumesc *(după o pauză)*. Mihai ? Coleta ?... Ce văd ?

MIHAI. — Ce ? un șoarece, un șobolan ?

DINU. — Două cearceafuri de bae ! Pentruce două ? O pijama bărbătească atârnată alături de un robe de chambre de cucoană ?

MIHAI. — Ai greșit. Pijamaul este al Coletei și robe de chambre e al meu.

DINU — Mihai... te rog nu face glume.

MIHAI. — Nu stăm noi aici ?

DINU. — Cum amândoi într'o singură odae ? O odae cu un singur pat ?

MIHAI. — Stai omule, nu te iuți așa.

DINU. — Imi vine să înebunesc ! Vă găsesc pe amândoi în aceiași odae cu un singur pat... Mihai... Coleta... ce-ați făcut ?

COLETA. — N'am făcut nimic.

DINU. — Nu te întreb pe d-ta, pe el îl întreb.

MIHAI. — Și pentruce pe mine ! Pe ea n'o crezi când îți afirmă ceva ?

DINU. — Eu nu m'aș îndoi de voi, dar faptele vorbesc. Ce caută lucrurile tale aici ? Pentru ce vă aflați într'o odae cu un pat ? Unde e odaea ta, atunci ?

MIHAI. — Dacă nu mă lași să-ți explic.

DINU. — Cum să te las ! Ce explicație mi-ai putea da ! Ai stat și te-ai gândit ce ai putea răspunde. Taci. Simt că ai să-mi inventezi ceva, fiindcă nu ești prost și probabil că nu e prima oară când ești prins în flagrant delict de soțul femeii.

MIHAI. — Păi uiți că soțul sunt eu.

DINU. — Ajunge Mihai, destule glume ! M'ați înșelat, sunt sigur că m'ați înșelat, și încă din prima zi.

MIHAI. — Dar o să mă lași odată să-ți vorbesc ?

DINU. — Ce naiv, ce prost am fost să mă încred în tine. Nu există prieten pe lumea asta.

MIHAI. — Va să zică nu crezi în prietenia mea.

DINU. — Nu.

COLETA. — Nu crezi în cuvântul nostru pe care ți-l dăm.

DINU. — Cuvântul de onoare al unei femei, nu există...

MIHAI. — Ajunge Dinule !... D-ta, Coleta, fii bună și lasă-ne puțin singuri.

COLETA. — Și unde să mă duc !

MIHAI. — E mai bine să ne explicăm între noi : Nu uita Dinule că din primul moment când ne-ai găsit singuri în odae...

DINU. — ...Cu un singur pat și cu două halate de bae.

MIHAI. — Te-ai îndoit de prietenia mea... Treci, te rog Coleta în odaea de bae, și ca să nu auzi conversația noastră, care n'are să fie tocmai agreabilă, uite ia gramofonul și pune-l să cânte, să cânte mereu. Conversația între Dinu și mine n'are să fie lungă, ți-o garantez.

SCENA VII

MIHAI, DINU

MIHAI. — Și acum între noi... Ce-mi reproșezi, ce crezi că s'a întâmplat ? Cum poți pune la bănuială

www.digibuc.ro

prietenia mea ? Te îndoești de mine ? De cel mai bun prieten al tău ?

DINU. — Nu mai am prieten, mi-ai spulberat tot ce aveam mai scump și dragostea mea de colo și afecțiunea mea.

MIHAI.— Tu n'ai vorbit nimic cu Ion, el nu ți-a spus nimic ?

DINU. — Dacă nu te cred pe tine, cum o să-l cred eu pe Ion. Ați avut voi grije să aranjați complotul ca să-mi adormiți bănuelile. Nu reușești. Sunt și mai deștept și mai isteț decât voi. Mie nu mi se poate ascunde nimic.

MIHAI. — Bine. Da. Ești și deștept și isteț... Ai dreptate !... Fie... Atunci să-ți mărturisesc adevărul pentrucă ție nu ți se poate ascunde nimic. Ei bine, află, că n'am avut nevoe să complotăm. Faptele vorbesc, după cum ai văzut. Iartă-mă... Te-am înșelat, da. Ce vrei dragă, n'am putut rezista lângă o ființă atât de drăguță, lângă o fată tânără, lângă o fecioară. In clipa când am ajuns aici, am fost cuprins de un curaj neprevăzut, un fel de frenezie, m'am repezit la ea, am luat-o în brațe și am sărutat-o. Era primul sărut adevărat. Ea s'a indignat puțin, dar am simțit că rezistența era slabă. Mi-am dat seama că îmbrățișarea mea îi provocase o mare turburare. I-am cerut iertare, i-am spus că dorința d'a o îmbrățișa era prea mare, că o iubeam... Da ! Uitasem tot... Și pe prietenul meu cel mai bun și ce-i făgăduisem, convenție, jurăminte, tot. Mă simțeam mânat de un elan irezistibil, de o dorință mai tare și ca memoria și ca voința... Și s'a întâmplat... aici... în odaea asta... în patul ăsta.., acum mă crezi ?

DINU. — Sigur ! In sfârșit ești și tu sincer.

MIHAI. — Coleta mi-a repetat că ți-era ție destinată, că greșeala la care a împins-o o impulsie spontană, nu a înlăturat obligația de a fi fidelă angajamentelor luate.

DINU. — Pe Coleta, poți s'o păstrezi de-acum înainte.

MIHAI. — După cum vezi, proectele pe care le făcusem, erau perfecte în teorie, dar punerea lor în practică e mult mai dificilă, imposibilă chiar... Femeile, trebue să știi, sunt ființe cu voință. Ele vor ceva totdeauna, dar nu-l prea vor multă vreme.

DINU. — Și eu prostul, care grăbeam toate.

MIHAI. — Atunci erai prost, acum ești deștept, isteț n'am ce să-ți fac.

DINU. — Sunteți niște mizerabili.

MIHAI. — Da! Ai dreptate! Suntem mizerabili. Tu ai vrut-o.

DINU. — Cum eu ?

MIHAI. — Eram două ființe tinere, ne apropia unul de altul complicitatea lumei întregi și mai cu seamă a ta. Trebuia să se isprăvească aici.

— DINU. — Și nu v'ați gândit la mine ?

MIHAI. — Ba da.

DINU. — Și atunci ce-ați spus ?

MIHAI. — Am spus amândoi : „Săracul Dinu. — Bietul Dinu".

DINU. — Și credeați că n'o să aflu ?

MIHAI. — Ba da. Imi luasem eu tot curajul să ți-o anunț. Ei îi venea mai greu. Dar tu mi-ai ușurat situația. Ca să-ți ascundem ar fi fost încă mai infam din partea fratelui tău de cruce.

DINU. — Totul e limpede ca lumina zilei. Eu v'am aruncat pe unul în brațele celuilalt. Aveam încredere în voi doi. Imbecil ce sunt. Tu niciodată nu mi-ai spus că Coleta îți plăcea ca femee, aveai aerul să faci un adevărat sacrificiu. Eu eram gata să vă pui pe amândoi în ramă, să vă socotesc ființe excepționale, pentruca acum, săracul de mine să văd că sunteți mânați de sentimente mai josnice încă... Din partea ta a fost un calcul odios.

MIHAI. — Iți dau cuvântul meu de onoare...

DINU. — Păstrează-ți și cuvântul și onoarea. Cum mai poți da ce n'ai avut niciodată. Da! Tu mi-ai furat fericirea. Și ea, numai minciună numai perfidie. Vă las, sărutați-vă, dormiți într'un pat, iubiți-vă, înmulțiți-vă, mi-e tot una.

MIHAI. — Du-te. Pleacă mai repede. Poate mâine vom vedea mai limpede și îți explic eu cum a fost.

DINU. — Nici mâine, nici poimâine, niciodată. De explicațiile d-tale nu mai am nevoe. Adio!

SCENA VIII

COLETA, MIHAI

MIHAI. — Coleta, Coleta, oprește gramofonul și vino repede.

COLETA. — Ce s'a întâmplat, Mihai ? Unde e Dinu?

MIHAI. — Ascultă ? Mi-am sacrificat libertatea, am luptat cu mine însu-mi, mi-am înfrânat pornirea, numai și numai pentru el, pentru prietenul meu. Și când am văzut că mă bănuia pe mine, pe noi, că a crezut că l'am înșelat, că nu mi-am ținut cuvântul, n'am mai știut ce fac. La început am luat-o în glumă, dar el insista, se înfierbânta și ne-a insultat și pe mine și pe d-ta... Atunci mi-a venit și mie un gând de răsbunare. Trebuia pedepsită nerecunoștința lui. Am suferit eu, să sufere și el. De aceia când am fost numai amândoi, i-am spus că da... că se întâmplase, că fusese-și a mea.

COLETA. — Cum ai putut Mihai! Dar n'aveai dreptul să faci asta. Nici în numele d-tale și mai cu seamă în al meu. Ce-o să creadă Dinu despre mine ? E rău. Mihai ce-ai făcut, e ridicol, e o răzbunare crudă, nedemnă de un om ca d-ta.

MIHAI. — Știu, știu. Nu mă mai judeca. Merita însă o lecție. E poate prea crudă. Dar spune și d-ta. E de necrezut cum ne-am purtat amândoi. Ce cinstiți am fost. Toată lumea putea să ne bănuiască, numai el nu. A făcut-o, m'a făcut să sufăr, îl fac și eu.

COLETA. — Trebue să mergem, să-l căutăm, nu'l putem lăsa așa.

www.digibuc.ro

MIHAI. — Nedreptatea mă revoltă. In fond numai pentru dânsul, pentru prietenia noastră, primisem să fiu un personaj ridicol. El să mă acuze în față, în fața d-tale, e prea mult. Acum sunt răzbunat.

COLETA. — Dar la mine nu te gândești.

MIHAI. — Te rog! Iartă-mă.

COLETA. — Cred că nu trebue să fie departe de hotel și dacă ne grăbim, îl prindem. *(Se deschide ușa și intră Ion cu tava pregătită pentru supeu).*

SCENA IX

ACEEAȘI, ION

MIHAI. — Ce e asta, Ioane ?

ION. — E masa pe care v'o pregătisem pentru seară.

MIHAI. — Mulțumesc! De masă ne arde nouă acum. Poți s'o mănânci singur.

ION. — Și șampania.

MIHAI. — S'o bei în sănătatea noastră. *(es).*

ION *(singur).* — Ce-o fi având, Doamne! De eri înșurați și s'au luat la ceartă. Am spus eu dela început că nu e serios.

SCENA X

ION, DINU

DINU. — Mi-am uitat bastonul.

ION. — Boerii mei au plecat. Mergeți repede că-i ajungeți.

DINU. — Iam văzut când s'au dat jos.

ION. — D-le Dinu, sunteți bolnav ?

DINU. — Nu, n'am nimic.

ION. — Sunteți palid. Să vă dau puțină șampanie.

DINU. — Mulțumesc.

ION. — Intindeți-vă puțin pe pat. *(Dinu se întinde pe pat și deodată sare).*

DINU. — Pe patul ăsta niciodată!

CORTINA

ACTUL AL TREILEA

Acelaș decor ca în actul I. (Afară plouă)

SCENA I

MIHAI, COLETA

(Mihai se uită pe geam. Coleta aranjează flori în vase)

COLETA. — Ce ai ?

MIHAI *(plictisit).* — N'am nimic!

COLETA. — Mă așteptam la răspunsul ăsta.

MIHAI. — Atunci de ce m'ai întrebat ?

COLETA. — Ce să te aud mințind.

MIHAI. — Plouă.

COLETA. — Da... Plouă... și te plictisești. Iți sunt ochii triști... Puțin, puțin și s'ar umple ochii de lacrimi.

MIHAI. — Am fixat mult același punct și mi s'a împăienjenit privirea.

COLETA. — Iți vine să plângi... fiindcă ești bărbat... Și un bărbat, care nu știe să facă nimic, și stă acasă, pe vreme de ploaie, se plictisește. Și atunci îi vine sau să plângă sau să fredoneze o arie cunoscută... Vrei să-ți pui gramofonul ?

MIHAI. — Oh, nu... am oroare de gramofon... mai cu seamă dela Constanța, dela farsa aceea ridicolă pe care i-am făcut-o lui Dinu.

COLETA. — Atunci... ce vrei ?

MIHAI. — Nimic... nimic... nimic...

COLETA. — Am să trag perdelele, să nu mai vezi ploaia, am să aprind lumina și să stăm, colea, pe canapea, de vorbă. Eu îți așez pernele, să stai comod ...uite așa... Iți place ?... Nu răspunzi.. Te aud oftând și-mi ajunge...

MIHAI. — Omul nu oftează numai când îi lipsește ceva.

COLETA. — Ai vrea poate să-ți spui o poveste. Din păcate nu știu basme, nu le mai țin minte și n'am destulă imaginație ca să inventez.

MIHAI. — Nu te osteni degeaba, să mă distrezi, sau să mă faci să stau de vorbă. Nu te supăra, eu nu știu să vorbesc cu femeile. Nu pot întreține o conversație mai lungă cu o femee. Să vorbesc mult, pentruca în realitate să nu spui nimic.

COLETA. — Dar eu nu-ți cer nici să vorbești, nici să-mi răspunzi.

MIHAI. — Convesația femeilor e compusă din anumite cuvinte, cu un vocabular din cele mai reduse: automobil.. blănuri... bijuterii.. croitoreasă.. modistă.. acțiuni... amant... și cu aceste câteva cuvinte se pot forma un număr de fraze, vreo trei sute...

COLETA. — Nu mă supăr... Dar ești atât de plictisit, ca și o femee frumoasă care și-a pierdut un dinte din față... E drept că nu știi de loc să apreciezi farmecul

www.digibuc.ro

unui interior... Am căutat și eu să ți-l înveselesc, dar n'am reușit. Nu găsești că e bine să stai, la tine acasă, confortabil, cu un pahar de ceai și cu o carte frumoasă... Poate eu, care nu-mi plac călătoriile apreciez mai mult viața de interior.

MIHAI. — Spune, d-ta, dacă eu am motive să fiu mulțumit. Au trecut zece zile de când sunt soțul, fericitul bărbat al d-rei Coleta Olteanu, sunt nouă zile de când am plecat în călătorie de nuntă la Constanța, sunt tot atâtea zile de când din cauza lui Dinu, am provocat fără să vreau, ruptura între el și mine. Și d-ta, știi acum, mai bine, ca mine, cât îmi e Dinu de drag. Sunt opt zile de când m'am înapoiat dintr'o călătorie de nuntă, care n'a durat decât douăzeci și patru de ore, și acum ne aflăm de o săptămână, la București, de când nu mai avem absolut nici o veste dela Dinu și de când, plouă, plouă, plouă mereu, de când eu tresar la fiecare sonerie pe care o aud, crezând că va veni, însfârșit, Dinu, să ne explicăm, să-i spui omului că mi-a trecut supărarea, că-i redau ceia ce dețin și nu este al meu, că-i redau fericire, nevastă, tot.

COLETA. — Ca pe un pachet.

MIHAI. — Ați profitat amândoi de bunătatea mea. da, da, așa e! Eu sunt un om căruia nu i se recunosc în deajuns calitățile. Sunt mai bun decât arăt. Și pentrucă ții cu tot dinadinsul să vorbim, îți mai repet și acum, ca si altădată, că este complect absurd, ceeace am consimțit și eu și d-ta.

COLETA. — Ce am mai făcut eu ?

MIHAI. — Trebuia dela început să te căsătorești cu Dinu, și să nu mai recurgem la situația falsă de azi.

COLETA. — Dar la părinții mei nu te gândești?

MIHAI. — Să fi fugit cu Dinu, și pe urmă ce-ar fi făcut și severul d-tale papa, s'ar fi îmblânzit și v'ar fi ertat.

COLETA. — Niciodată ! pe părinții mei, dă-mi voe să-i cunosc eu mai bine ca d-ta.

MIHAI. — Poate nu imediat, peste câteva luni, peste un an, mai cu seamă dacă ați fi avut și un copil.

COLETA. — Și cu ce am fi trăit ? Tata, sigur că nu ne-ar fi dat nici un ban. Dinu nu câștigă aproape nimic.

MIHAI. — V'aș fi dat eu.

COLETA. — Nici Dinu, nici eu n'am fi primit.

MIHAI. — L'aș fi convins eu. Dar m'a luat atât de repede, s'au precipitat lucrurile așa, încât acum, ne aflăm în cea mai proastă situație posibilă. Asta e. Părinții d-tale, iartă-mă dacă ți-o spun, au fost absurzi, fiindcă Dinu este un om mult mai serios și mai bine decât toți pretendenții care ți-au cerut pe d-ta, și ca Ionescu-Stejar și ca...

COLETA. — Și decât Mihai Răzvad !

MIHAI. — Eu nu mai sunt in cauză. Acum joc un rol secundar, eu sunt confidentul.

COLETA. — Sfătuitorul.

MIHAI. — Sigur, sfătuitorul sau mai bine zis protectorul, guvernanta unui copil. Așa de pildă. E cinci și jumătate și la ora asta te duci de obicei la mama, la mama soacra, care se interesează ce temperatură arată pe ziua de astăzi termometrul dragostei în căsnicia noastră.

COLETA *(uitându-se la ceas)*. — E numai cinci... dar se vede că vrei să te scapi de mine, vrei să rămâi singur.

MIHAI. — De altfel să știi că nici eu nu stau acasă. Te-aș ruga chiar să mă lași în drum la club. Știi, face bine să ne vadă lumea ieșind împreună.

COLETA. — Mă duc să-mi pui pălăria; într'un sfert de ceas sunt gata! *(ese)*.

SCENA II

MIHAI *(singur)*

MIHAI. — Un sfert de ceas al unei femei este cel puțin o jumătate de ceas, așa că am vreme să mai citesc jurnalele. *(se întinde pe canapea și începe să citească)*.

SCENA III

MIHAI, ION *(îmbrăcat în frac)*

MIHAI. — Ce mai e, Ioane?... Ce vrei ? Nu mai pot avea un moment de liniște în casa mea...

ION. — A venit un om din partea lui conu Dinu?

MIHAI *(sare de pe canapea)*. — Din partea lui Dinu? unde e omul? Ce vrea cu mine?

ION. — Conu Dinu e in București, zice, că s'a întors azi dimineață dintr'o călătorie, zice că e la hotel și că vă roagă să-i trimiteți lucrurile dumnealui pe care le-a lăsat aici, în odaea, în care trebuia să stea dumnealui.

MIHAI. — Du-te repede și spune omului, că ai vorbit cu mine și că răspunsul meu e: că nu trimit nimic și dacă d-l Dinu vrea să aibă lucrurile, n'are decât să vie singur să le ia. Ai înțeles?... Du-te, ce mai aștepți.

ION. — Nu mai pricep nimic.

MIHAI. — Eu nu știu ce ai tu, Ioane, dela o vreme încoace, îmbătrânești și parcă te prostești pe zi ce trece.

(Ion ese).

SCENA IV

MIHAI, COLETA

MIHAI Coleta! Coleta! *(merge spre ușă)*. — Ușa încuiată!

COLETA *(din odaea de alături)*. — Ce e?

MIHAI. — Asta n'am putut suferi eu în viață, am oroarea ușilor încuiate.

COLETA. — Ce vrei?

MIHAI. — A venit Dinu.

www.digibuc.ro

COLETA. — Şi unde e? *(scoate capul prin uşă).*

MIHAI. — Nu e aici. Dar a trimis un om să-i ia lucrurile.

COLETA. — Bietul Dinu! Vezi, tot supărat e! Dacă trimite să-şi ia lucrurile. Şi unde e?

MIHAI. — La hotel.

COLETA. — La ce hotel? Ai putea să te duci d-ta la el, sau să-i telefonezi.

MIHAI. — La ce hotel? Vezi, la asta nu m'am gândit. Poate mai găsesc omul. Alerg după el. *(Coleta închide uşa).*

SCENA V

MIHAI, apoi ION

MIHAI *(Aleargă spre uşă)* Ioane! Ioane!

ION. — *(Ion intrând).* Poftim!

MIHAI. — A plecat omul?

ION. — A plecat.

MIHAI. — L'ai întrebat la ce hotel stă conu Dinu?

ION. — Nu l'am întrebat.

MIHAI. — Bravo Ioane, bravo! Dece nu l'ai întrebat? Asta era elementar, asta era aşa firesc.

Cum nu ţi-a dat în gând?

ION. — Credeam că ştii.

MIHAI. — De unde să ştiu! Ce, sunt ghicitor în cafea ? Citesc în stele ? Te-ai ramolit complect. Ioane, *(se îndreaptă spre uşa Coletei).*

Nu ştie. Omul a plecat şi Ion nu l'a întrebat.

COLETA *(de alături).* — Puteai d-ta să întrebi, era mai natural.

MIHAI. — Eu sunt vinovat, tot eu! Nu am niciodată dreptate dela o vreme încoace.

ION *(sfios).* — Cucuoane, aş vrea să vă spui ceva.

MIHAI. — Ştii numele hotelului, spune repede!

ION. — Nu. Ceva care vă priveşte numai pe dv. şi pe mine.

MIHAI. — Un secret? Ascult!

ION. — Coane Mihai, îmi vine greu... nu ştiu cum să vă spun.

MIHAI. — Ce s'a întâmplat? După mutra pe care o faci trebue să fie ceva foarte serios. Poate vrei şi tu să mă însor pentru tine?

ION. — Coane Mihai, eu care v'am servit de aproape 30 de ani, aşa cum am putut mai bine, am să vă rog foarte mult...

MIHAI. — Ai nevoe de bani? Cât? Spune! acordat.

ION. — Să-mi daţi bani pe cât v'am servit, fiindcă eu... eu... vreau să plec.

MIHAI. — Să pleci... unde să pleci? Vrei un concediu? Eşti obosit?

ION. — Nu... Vreau să plec de tot.

MIHAI. — Asta pune vârf la toate!.. Hotărât... sunt în serie neagră. După cel mai bun prieten, acum mă lasă şi bătrânul meu servitor, câinele meu credincios... Pe mine m'a blestemat cineva, nu se explică altminteri... Tu nu vezi câte mi-au căzut pe cap dela o vreme încoace. Orice om pe pământ trebue să-şi poarte crucea, chiar şi acela care n'a făcut rău la nimeni... Şi pentru ce vrei să pleci, Ioane, să mă laşi tu pe mine?... Cine te-a supărat?

ION. — Nimeni conaşule... dar vedeţi dv. când timp de 25 de ani am dus un fel de viaţă când deodată, când ai împlinit 60 de ani trebue să-ţi schimbi viaţa, îţi vine greu... E foarte greu.

MIHAI. — Ce nu-ţi convine Ioane?

ION. — Mai întâi conaşule felul cum m'aţi îmbrăcat. Toată ziua umblu cu sgarda albă la gât şi cu haina asta cu coadă. De câte ori trec in faţa oglinzii, îmi vine să râd de mine şi să şi plâng. Am ajuns la bătrâneţe ca o paiaţă de panoramă.

MIHAI. — Vroiam să te civilizez Ioane, să fii şi tu elegant, fecior de casă mare. Dar dacă nu-ţi place, n'am nimic de zis, pune-ţi iar haina de altădată.

ION. — Dac'ar fi numai atât!

MIHAI Dar ce mai e?

ION. — Eu nu pot fi mulţumit când văd că nici dv. nu sunteţi mulţumit. Asta e. Şi decât să văd, ce văd, mai bine mă duc... mă duc... să nu mai aud şi să nu mai văd!

MIHAI. — De unde ştii tu că eu nu sunt mulţumit? Te înşeli.

ION. — Asta e mulţumire? D-ta colo... dumneaei colo. Asta-i căsătorie. Asta înseamnă lună de miere?.. Dimineaţa când aduc ceaiul şi jurnalele, tot cred că ori eşti d-ta colo, ori e dumneaei colo. Aşi! Niciodată!... fiecare în odaea lui doarme liniştit. Acum sunt om bătrân, aveţi dreptate, dar când eram eu tânăr, Doamne, Doamne, nimeni nu mă putea smulge de lângă iubita mea.

MIHAI. — De, Ioane, cine e de vină?

ION. — Cucoana e de vină! Cucoana trebue să aibă vreun cusur de nu vă place!

MIHAI. — Vorbeşte mai încet, te poate auzi. Nu, Ioane, nevasta mea e o fată încântătoare !

ION. — Atunci... Doamne fereşte, coane Mihai!

MIHAI. — Ce te sperii?

ION. — Să nu mai fie conu Mihai al meu, conu Mihai de altădată, care primea câte trei cucoane pe zi şi nici una nu vroia să plece de nu ştiam cum să fac să nu se întâlnească.

MIHAI. — Cucoana Coleta nu este dintre femeile care veneau pe la mine. Coniţa e o copilă care trebue respectată.

ION. — Şi dv. credeţi că-i face plăcere dacă o respectaţi?

MIHAI. — Vezi Ioane, oricât mă cunoşti tu de bine şi oricât îţi sunt eu de drag, sunt lucruri pe care nu le poţi pricepe. In orice caz eu nu ţi le pot explica şi dacă ăsta era motivul plecărei tale, dacă din pricina asta era să-ţi laşi tu stăpânul tău, pe care îl iubeşti...

ION. — Ca ochii din cap...

MIHAI. — Atunci linişteşte-te şi rămâi. Puţină răb

www.digibuc.ro

dare. Suntem și tu și eu oameni buni la D-zeu. Cine știe cu ajutorul lui și cu al nostru se vor aranja toate și vom reveni la buna și la mult dorita viață de altă dată... ne-am înțeles?

ION. — Ne-am înțeles conașule, noi e greu să nu ne înțelegem. *(Mihai ese).*

ION *(singur).* — Dacă e vorba să fii fericit cu ajutorul meu, ți-l dau eu, să n'ai nici o grije. *(sună).*

SCENA VI

ION, DINU

ION. — Ce bine c'ați venit, coane Dinule, însfârșit!

DINU *(posomorât).* — Cum însfârșit, eram așteptat?

ION. — Cu brațele deschise. *(Dinu mirat).* Nici nu știți ce plăcere o să le faceți.

DINU. — Cui?

ION. — Și conașului și coniței. In fiecare zi vorbeau de dv.

DINU. — Vorbeau de mine! și ce spuneau?

ION. — „Dar unde o fi Dinu" — mă ertați, dumnealor așa spuneau. „Dece nu vine Dinu", Ce-o face Dinu", „săracu Dinu".

DINU. — Și unde sunt dumnealor?

ION. — Cu cine vreți să vorbiți? Cu conița sau cu conașu? Fiecare e în odaea lui.

DINU *(mirat).* — Fiecare în odaea lui?

ION. — Așa coane, Dinule, așa. Nu vă vine să credeți, nu-i așa? Mai mare rușine, eu nici nu mai pot vedea așa ceva și chiar voiam să plec.

DINU. — Tu să pleci, să-l lași pe Mihai?

ION. — Cât mă bucuram eu să-l văd pe conu Mihai însurat. Cine-l iubește mai mult pe lume decât dv. și eu? Voiam să-l văd fericit, mulțumit, drăgostindu-se toată ziua cu nevasta lui. Dv. nu, coane Dinule?

DINU *(jenat).* — Firește!

ION. — Când colo să vezi și să nu crezi, coane Dinule. Cum credeți că dorm de două săptămâni de când s'au luat? Fiecare în odaea lui... Credeți că i-am auzit vorbind vreodată așa mai drăgostos unul cu altul? Nu se pomenește. Când stau la masă, sunt ca doi străini, nu vorbesc aproape nimic, sau așa: „Dă-mi te rog sarea", „unde e mușstarul?.."" e bună friptura... prăjitura e prea rece... merci, merci". Pe cinstea mea coane Dinule, dacă i-am surprins vreodată sărutându-se. La ce-a mai luat conu Mihai pe conița, eu nu știu, nu mai pricep nimic. Și când îl întreb pe stăpânul meu care e pricina, îmi răspunde: cu ajutorul lui D-zeu și al nostru se vor aranja lucrurile. Ce poate face D-zeu și cu mine ca ei să doarmă într'un pat dacă nu vor. Spuneți și dv. coane Dinule.

DINU. — Și spui că nu s'au sărutat niciodată?

ION. — Așa e coane Dinule. Să vă spun ceva, dar... lacăt la gură.

DINU *(din ce în ce mai interesat).* — Îți dau cuvântul de oncare, jur!

ION. — Într'o noapte m'am pus la pândă. Am stat toată nopticica colo într'un colț să văd dacă trece unul în odaea celuilalt... aș... cum au intrat seara fiecare în odaea lui, am auzit clanț, clanț de două ori și apoi pace bună, somnul de veci... Ei, uite coane Dinule, eu asta nu mai pot răbda.

DINU *(obsedat).* — Niciodată nu i-ai văzut sărutându-se?

ION. — Nu, măcar odată de poftă. Așa-i că vă pare și dv. rău?

DINU. — Ține Ioane cincisute de lei.

ION. — Ce să fac cu ei?

DINU. — Păstrează-i sunt ai tăi.

ION. — Pentru ca conașule, ce-am făcut eu! Bacșiș... Cum dv. vă pare bine când aflați că stăpânul meu nu trăește bine cu nevasta lui? Asta numiți dv. prietenie? Pe mine mă doare inima și dv. vă sticlesc ochii de parcă ați fi cucerit pământul.

DINU. — Și de unde știi tu că ei nu se înțeleg?

ION. — Păi, doi tineri însurați care nu se țin de mână, care nu se alintă, care de abia își vorbesc asta se cheamă înțelegere?

DINU. — Se feresc de ochii lumei.

ION. — Se feresc unul de altul... Conașu a ieșit de două ori noaptea, pe furiș ca hoții și s'a întors acasă când se crăpa de ziuă, și ca să nu-l audă conița și-a scos ghetele și a suit scările în ciorapi. Păi dacă se înțelege cu conița ce caută noaptea în oraș nici o lună după nuntă.

DINU *(în culmea fericirei).* — Ți-aș mai da încă cinci sute de lei dar nu mai am *(îl sărută).*

ION. — Vi-i dau și pe ăștia înapoi, n'am ce face cu ei. Eu mă plâng dv. ca celui mai bun prieten al conașului, și dv. îmi dați bacșișuri.

DINU. — Adevărat Ioane, niciodată stăpânul tău nu mi-a fost mai bun prieten ca acum. Ceiace mi-ai spus, tu, este prima veste bună, prima rază de soare după o furtună de două săptămâni. Fii bun și anunță-mă lui conu Mihai.

(Ion este). Și acum între noi doi; mi-a venit și mie rândul.

SCENA VII

DINU, MIHAI

MIHAI *(cald).* — Bună ziua, Dinule, însfârșit te revăd!

Ce te-ai făcut de zece zile, unde-ai fost?... Te-ai ascuns atât de bine, încât ne-a fost imposibil să-ți mai dăm de urmă.

DINU. — Cum am rămas singur pe lume, n'am de dat socoteală nimănui.

MIHAI. — Știu asta, dar ne-era frică.

DINU. — Frică? de ce?

MIHAI. — Ca nu cumva să fii bolnav.

DINU. — Îți era poate mai frică să mă omor după

www.digibuc.ro

grozava dezamăgire pe care am resimțit-o atât de brusc și de violent la Constanța? M'am gândit e drept la început să mă arunc în mare, dar nu știu cum s'a făcut că m'am trezit pe un vapor care plutea pe mare cu direcția Constantinopol.

MIHAI. — Ai făcut o călătorie, n'ai fost aici?

DINU. — Am fost în străinătate, dacă vrei... când am ieșit din hotel, atunci în acea zi, cea mai neagră din viața mea, m'am întrebatt ce să fac... Am cutreerat orașul și mergând așa fără rost, m'am trezit în port... Acolo am aflat că pleca un vapor la Constantinopol. In cele câteva ceasuri care-mi rămâneau, am îndeplinit formalitățile ca un automat și am plecat... Nimic mai liniștitor pe lume ca marea... Am stat toată noaptea pe catarg și am privit marea. Am rugat-o să-mi dea un sfat, și marea nu este indiferentă precum se crede... Am înțeles în noaptea aceia limbajul mării și ea mi-a spus că trebue să fiu cuminte... și am fost.

MIHAI. — Foarte bine ți-a răspuns marea. Dar în vreme ce tu mergeai liniștit pe apă, noi aici ne sbăteam pe uscat.

DINU. — Cum aici? N'ați rămas în Constanța?

MIHAI. — Coleta n'a vrut cu nici un preț să mai rămâie acolo și ne-am întors imediat în București, crezând că te vom găsi aici... în odaea ta am găsit doar cuferele și lăzile cu lucrurile tale... atât.

DINU *(cu ironie)*. — Ați fost mult prea buni să vă ocupați de mine.

MIHAI. — Era și foarte natural, fiindcă și tu singur ți-ai dat seama, că ce ți-am spus la Constanța, nu era adevărat, nu-i așa?

DINU. — Să-mi dai voe să-ți vorbesc eu acum. E rândul meu și cu acest prilej să-ți explic și rostul prezenței mele aici.

MIHAI. — Prezența ta aici n'are nevoe de nici o explicație.

DINU. — La Constantinopol am întâlnit o femee frumoasă, o franceză. Era și ea singură, își plimba nostalgia pe malurile Bosforului, prin fostele palate și haremuri ale Sultanilor. Stătea la acelaș hotel cu mine, ne-am cunoscut, ne-am simpatizat, ne apropia unul de altul suferința noastră, așa că ne-am înțeles.

MIHAI. — Acum am înțeles și eu.

DINU. — Nu înțelegi nimic. Am căutat să ne consolăm ducând o viață de oameni căsătoriți.

MIHAI. — Cum... tu? Și Coleta?

DINU. — Te rog să nu-mi vorbești de ea. Numele ei nu are ce căuta în conversația noastră. Numai eram Dinu pe care îl lăsaseși. Nimic nu face pe un om care iubește și care nu e iubit mai cinic.

MIHAI. — Da parcă spuneai că pe Coleta o uitaseși?

DINU. — Niciodată n'am avut mai multe succese la femei ca în călătoria aceasta... *(caută)*. Dar unde rămăsesem?

MIHAI. — In haremurile Sultanilor.

DINU. — Da, cu franțuzoaica...

MIHAI. — Înțeleg din ce în ce mai puțin.

DINU. — Imediat vei înțelege. Am avut vreme să mă gândesc și am înțeles că ceia ce s'a întâmplat era aproape fatal și întrebând...

MIHAI. — Pe cine? Marea? sau franțuzoaica?

DINU. — ...Pe mine însu-mi. Intrebându-mă care din noi doi, era mai vinovat, am găsit că eram eu, de două ori vinovat. Pentrucă ți-am propus să joci rolul ăsta, pentrucă comparându-mă cu tine, am înțeles că Coleta trebuia să se amorezeze de tine.

MIHAI. — Stai, ajunge! Nu căuta prin digresiuni să ascunzi adevăratul tău gând. Spune drept unde vrei să ajungi.

DINU *(rar și apăsat)*. — Coleta să rămâie soția ta... eu renunț la ea.

MIHAI *(revoltat)*. — Trebue să fii nebun.

DINU *(calm)*. — Căsătoria provizorie se va transforma într'o căsătorie definitivă.

MIHAI. — Eu nu primesc... Cum poți dispune de voința și de viața mea.

DINU. — Tu n'ai dispus de fericirea mea?

MIHAI. — Dar nu-i adevărat!

DINU. — Cum nu-i adevărat, adu-ți aminte ce mi-ai spus!

MIHAI. — Te-am mințit!

DINU. — Nu cred!

MIHAI. — Ti-o jur!

DINU. — Știi că nu cred în jurăminte.

MIHAI. — Intreabă pe cine vrei, pe Coleta, pe Ion, pe oamenii din hotel.

DINU. — Pe Coleta nu vreau s'o văd, și Ion m-ia spus tocmai contrarul. Ion mi-a spus că sunteți fericiți și că vă iubiți.

MIHAI. — Ion !... Ion ți-a spus asta ? Minte, minte! Am să-l dau afară! Uite, îl chem în fața ta și a mea să îndrăznească să afirme!

DINU. — Inutil acum, să terminăm între noi ce avem de spus și pe urmă ești liber să faci ce vrei.

MIHAI. — Mă plictisiți cu toții și sunt sătul de voi. Dinule, vrei să m'asculți?

DINU. — Nu.

MIHAI. — V'ați înțeles amândoi să-mi întindeți o cursă. Ei bine, să știi că nu am intenția să cad în ea... vă las casa... vă dau bani... faceți ce poftiți, eu nu mai rămâi aci, eu fug, mă duc in lume, descurcați-vă cum știți.

DINU. — Și nevastă-ta are dreptul să te urmeze ori unde te vei duce.

MIHAI. — Parcă's nebun să-mi las adresa. Mă sui în primul tren și nu mă dau jos din el decât la capătul pământului.

DINU. — Ti-e atât de urâtă perspectiva de a trăi cu Coleta?

MIHAI. — ...Am impresia că vorbim fiecare o limbă pe care nu o înțelegem... o chem pe Coleta să se descurce ea, să faceți ce știți.

DINU. — Coleta firește va spune ca tine.

MIHAI. — Eu nu vorbesc nimic în fața ei de cele în-

www.digibuc.ro

tâmplate în trecut, dar trebue s'o pui în curent cu hotărârea ta în ceeace privește viitorul. Are și ea dreptul să știe, nu-i așa?

DINU. — Fă cum vrei.

MIHAI *(la ușa Coletei)*. — Coleta, vino te rog!

SCENA VIII

ACEIAȘI, COLETA *(cu altă rochie)*

MIHAI. — Dinu e aici!

COLETA *(veselă)*. — Dinu, ce bine-mi pare c'ai venit. Unde-ai fost? Dece n'ai dat nici un semn de viață?

MIHAI. — La toate întrebările astea, îți va răspunde el mai târziu.

COLETA. — Dar ce aveți amândoi? Arătați foarte enervați.

DINU. — El da, eu nu!

MIHAI. — Nervos, cum să nu fiu! N'am dece? Cred că și d-ta vei deveni nervoasă când vei afla pentru ce a venit Dinu aici și ce hotărâre a luat.

COLETA. — Ce e Dinule?

MIHAI. — Să-ți spuie el, asemenea surpriză s'o auzi din gura celuia care ți-o pregătește. Ascultați amândoi bine ce vă spun. Înțelegeți-vă, descurcați-vă, însă să ajungeți la un rezultat fără să mai contați pe persoana mea. Suprimați-mă de pe fața pământului, considerați-mă dispărut... mort... cum vreți.

COLETA. — Nu înțeleg.

MIHAI. — Cred și eu! Ascultă... Dinu vrea ca noi doi să rămânem căsătoriți de-abinelea, iar dumnealui care a stat de vorbă cu marea și a trăit cu o franțuzoaică la Constantinopol în haremul Sultanilor, înțelege să-și reia întreaga libertate. Dinu renunță la d-ta și mi te oferă mie. Acum ai înțeles?

COLETA *(supărată)*. — Dar eu ce sunt la urma urmei, păpușa dv., jucăria dv.? Dispuneți de mine cum vreți, cum vă convine mai bine? Acum zece zile ca să te răzbuni d-ta, ai inventat că m'ai avut. Acum d-ta dispui de mine și mă oferi lui Mihai. Ce înseamnă asta?

MIHAI. — Așa-i că te-ai supărat și d-ta? Te găsesc cam nervoasă. E momentul să plec. *(către Dinu)* Să te văz acum cum ai s'o calmezi *(ese)*.

SCENA IX

COLETA, DINU

DINU. — Coleta, nu fii supărată!

COLETA. — Cum să nu fiu, ce înseamnă purtarea d-tale?

DINU. — Este repriza a doua a unui match de box între doi prieteni care s'au iubit și se iubesc ca doi frați și care s'au păcălit pe rând unul pe altul. La Constanța am fost eu knock-out, acum el este la pământ.

COLETA. — Și eu ce rost am în toată încurcătura asta?

DINU. — D-ta Coleta ești premiul întâi.

COLETA. — Eu sunt o minge de tennis pe care v'o aruncați unul altuia.

DINU. — Nu, Coleta. D-ta ai fost și rămâi pentru mine, singura preocupare a vieții mele.

COLETA. — Explică atunci purtarea d-tale dela Constanța, rostul călătoriei la Constantinopol și ce e cu franțuzoaica?

DINU. — Trebue însă să știi că am fost foarte necăjit.

COLETA. — Da, sigur! La Constanța, în brațele turcoaicei.

DINU. — Nu la Constantinopol în brațele franțuzoaicei.

COLETA. — Va să zică e adevărat.

DINU. — Dar nu-i adevărat. Am inventat pentru Mihai o poveste întreagă că am fost la Constantinopol, că am avut o amantă, că nu mi-a convenit viața în doi.

COLETA. — Cum? Spui minciuni și d-ta, Dinule!

DINU. — Dar n'am mințit eu, crede-mă.

COLETA. — Cine atunci? Iar nu înțeleg nimic.

DINU. — Adică am mințit, dar nu dela mine.

COLETA. — Te-a învățat cineva?

DINU. — Da! Ascultă: Când am plecat dela voi atunci, am mers așa fără nici un rost, nu mai vedeam, nu mai auzeam... M'am dus la gară. Era ora 10,24. Un tren pleca spre București, la ora 11,16. Am așteptat pe peronul gării aproape un ceas. Neavând ce face, am cumpărat o carte... și ce carte?... un roman... Îți închipui, eu să cumpăr un roman.

COLETA. — Nu e nimc extraordinar să citești un roman?

DINU. — Stai să vezi... trenul intră în gară, m'am suit într'un vagon de clasa 3-a, deși cumpărasem bilet de clasa I-a și odată ajuns aici, a început vagabondajul. Mergeam prin locuri unde fuseserăm împreună... Aveam impresia că merg pe un drum întortochiat, mă întrebam mereu ce faceți, aveam o nevoe absolută să știu ce faceți. Eram torturat de gândul acesta că voi erați împreună, iar eu într'un pat străint de hotel prost, singur în patul meu străint ca și viața mea de atunci.

COLETA. — Ai suferit atât de mult?

DINU. — Oh, da!... N'aș vrea niciodată să simți în viața d-tale o suferință ca aceea!... Noaptea închideam ochii... nu puteam dormi... Stam cu ochii deschiși și cu lumina aprinsă. Am numărat toate florile de pe perete, am numărat până la opt mii nouă sute cinci zeci și șase, doar mi-o veni somnul. Nimic... Când încercam să 'nchid ochii, pleoapele mi-ardeau ca focul. Într'o noapte, zăresc pe măsuță romanul care-l cumpărasem în gară la Constanța. Am început să citesc și bine am făcut.

COLETA. — Ți-a venit somnul și ai adormit.

DINU. — Nu! Era vorba în cartea aia de Sultan, de harem, de înșelăciune, da, și mi-a prins bine.

www.digibuc.ro

COLETA. — Te-a învățat și pe d-ta să minți ?

DINU. — Am citit acolo cum doi cari se iubeau, se înșelau numai ca să se facă să sufere. Într'alte seri eșeam și stam la pândă, în fața casei voastre, ca un hoț. De două ori l'am văzut eșind noaptea d'acasă... Odată... Miercurea trecută — așa mi se pare — Miercuri dacă nu mă înșel *(caută în buzunar într'un carnet)*. Miercuri 26 Sept. și Sâmbătă 29 Septembrie, peste trei zile... Când un om însurat de două săptămâni, ese noaptea d'acasă, pe furiș, la un interval de trei zile, e ușor să-ți închipui unde merge. Ia-și fi eșit în cale, să-i vorbesc, să-i cer o explicație, pe care mi-ar fi dat-o imediat.

COLETA. — Dece n'ai făcut-o ?

DINU. — Mi-era frică. Și când am venit astăzi, și când Ion mi-a confirmat totul... am prins curaj. Mi s'au umplut deodată ochii de lumină și inima de bucurie. Pe Mihai îl ertasem. Dar trebuiam să-l pedepsec puțin. Și i-am plătit cu aceiași monedă. Am reprodus povestea din romanul pe care-l citisem și care se potrivea de minune cu situația noastră. Ce ai ? Nu mă crezi ?... Ești supărată ?...

COLETA. — Lasă-mă să mă desmeticesc puțin. N'am fost obișnuită în viața mea, cu schimbări atât de violente. M'am văzut deodată oferită ca premiu, într'un match de box între un bărbat pe care-l iubeam, dar care nu era aici, și unul care era lângă mine, pe care nu-l iubeam, dar care a fost cât se poate de drăguț și de bun cu mine.

DINU. — Mă iubești, Coleta ? Mai spune-mi-o. E singurul cuvânt care-mi rămâne mereu în ureche. Mă mai iubești ?

COLETA. — Da, Dinule ! Totdeauna te-am iubit, așa în felul meu, cu sinceritatea, cu naivitatea, cu lipsa de experiență a celor douăzeci de ani ai mei. Te-am iubit și când m'am hotărît să fac aceia ce am făcut, și cu atât mai mult acum, când am suferit amândoi din dragoste, fiecare în felul nostru, dar cu sinceritate.

DINU. — Da, cu stângăcie, dar cu sinceritate, ți-o jur.

COLETA. Te cred, Dinule. Fiindcă numai un bărbat sincer e în stare să destăinuiască toate amănuntele deznădejdei lui — cari uneori — cum e cazul cu însemnările pe hârtie și cu citirea primului d-tale roman, te fac să surizi...

DINU. — Și să-ți bați joc de mine ?

COLETA. — Nu. Să te cunosc încă mai bine. Să-mi fii mai drag, fiindcă și d-ta ești un copil.

DINU. — De ce-ți sunt ochii înlăcrămați.

COLETA. — De prea multă bucurie. Simt cum îmi revine liniștea.

DINU. — Draga mea *(o sărută)*.

COLETA. — Lasă-mă. Nu vreau să plâng în fața d-tale... nu vreau să mă vezi cu nasul roșu... femeia nu renunță la cochetărie, nici în cel mai decisive momente din viața ei... Mă întorc îndată *(către ultimele cuvinte, a intrat Ion în scenă și a văzut cum s'au sărutat)*.

SCENA X

DINU, ION

ION *(după ce ese Coleta)*. — Mi se pare că v'am deranjat ?

DINU *(vesel)*. — De loc, Ioane !

ION. — Cum, cucoane Dinule ! Te prind sărutând pe nevasta stăpânului meu și cânți, în loc să te ingrozești ?

DINU. — Îți închipui că nu. Și cânt.

ION. — Poftim cei cinci sute de lei înapoi. N'am ce face cu banii d-tale.

DINU. — Ce are a face.

ION. — Fiindcă eu nu sunt mincinos, fiindcă eu nu spui decât ceeace văd, și cum nu ți-am spus că boerul meu e fericit, tot așa am să-i spui și acum că te-am prins sărutând pe coniță. Mi-ai făcut un bocluc, îți fac și eu... Mie nu mi se cumpără tăcerea. Eu spui, să știi că te spui.

SCENA XI

ACEIAȘI, MIHAI

MIHAI *(către Ion)*. — Cu d-ta am terminat... D-ta care spui minciuni pe socoteala mea.

ION *(către Dinu)*. — Vezi ce mi-ai făcut ? Lasă, că ți-o fac și eu... Boerule, poți să mă dai afară, să-mi faci ce vrei, dar să știi că eu nu mint niciodată. N'am mințit nici boerului ăstuia și n'am să mint nici acum când, am să spui ce am văzut.

MIHAI. — Tu vezi totul pe dos... Ești un bătrân ramolit.

ION *(uitându-se la Dinu)*. — Am văzut cu ochii mei, coane Mihai, ce n'aș fi crezut niciodată c'am să văd... Te spui, să știi.

MIHAI. — Ei și, ce-ai văzut ? O stea cu coadă ?

ION. — L'am văzut pe dumnealui, sărutând pe coniță, da, pe coniță dv.... Am văzut... am spus... am plecat...

MIHAI. — Ai văzut tu asta ?... Ioane... Când ? Cum ? Unde ?

ION. — Acu, boerule, nu's cinci minute.

MIHAI. — Bravo... Ioane... Să trăești... Te-am ertat, ține o mie de lei... și să știi că-ți măresc leafa. Așa, stai aici *(se îndreaptă către odaea Coletei)*.

DINU. — Ce vrei să faci ?

MIHAI. — O răfuială. Coleta ! Coleta !

(Intră Coleta).

www.digibuc.ro

SCENA XII

ACEEAȘI, COLETA

MIHAI. — E adevărat că dumneata și cu Dinu v'ați sărutat aici, în casa mea, acum câteva minute ?

COLETA. — Nu-i adevărat !

ION. — Ba e adevărat. I-am văzut eu.

COLETA. — Dacă crezi mai mult pe un servitor decât pe mine, atunci da... E adevărat și apoi...

DINU. — Am sărutat-o și ce vrei cu asta.

MIHAI. — Frumos vă stă, și d-tale... O domnișoară, și d-tale, fratele meu de cruce.

COLETA. — E dreptul nostru cred, să ne sărutăm când vrem.

MIHAI. — D-ta n'ai nici un drept, atâta vreme cât ești soția mea. D-ta trebue să respecți și numele ce porți și casa unde stai. Este?

ION. — Este ! Bravo ! Așa e !

COLETA. — Pe d-ta, nu te-a întrebat nimeni nimic.

ION. — Ba toată lumea numai pe mine mă întreabă.

DINU. — Dar nu-i nimic adevărat.

MIHAI. — Cine minte atunci?

ION. — Cu toții, afară de mine.

COLETA. — Ioane, ești obraznic.

MIHAI. — Cu mine vorbești acum, nu cu Ion... Așa mi-am respectat eu cuvântul ? Eu am sărutat-o pe Coleta în aste două săptămâni ? Nu.

ION. — Eu n'am văzut.

MIHAI. — Eu mi-am ținut angajamentul, dumneata nu. Atunci rup și eu angajamentul. N'a trecut nici un sfert de ceas și-mi săruți nevasta. Imi vei da socoteală, pentru această faptă îndrăzneață.

DINU. — Mihai, să-ți explic.

MIHAI. — Cum nu ți-a fost rușine ție, și d-tale cum ți-a venit să te lași sărutată de un om, care acum câteva zile s'a îmbrățișat cu o franțuzoaică la Constantinopole... Dumneata ești nevasta mea și te păstrez. Ei da !... Ești nevasta mea și te păstrez.

COLETA. — Cum, Mihai. Eu nevasta d-tale?

MIHAI. — Da !

DINU. — Dar Mihai, gândește-te.

MIHAI *(bufnind de râs)*. — Bravo ! S'a prins.

COLETA și DINU. — Ce e cu tine Mihai ! Ce înseamnă asta ?

MIHAI. — Am vrut să am eu ultimul cuvânt. Numai așa, să vă arăt, că mie nu mi se pot face farse, și nici inventa povești.

DINU *(venindu-i inima la loc)*. — Va să zică ai glumit ?

MIHAI. — Firește. Sărut-o prostule cât vei voi. Nu e nevasta ta ? *(către Coleta)* Haide, Coleta, nu te sfii, în trei săptămâni divorțul e gata.

COLETA. — Va fi divorțul cel mai vesel.

ION. — V'ați bătut joc de bătrânețele mele.

MIHAI. — Dar nu e adevărat, Ioane. Mai bine adă-ne puțină șampanie.

ION. — Șampanie ! Știam. M'am pregătit. Vă aduc șampanie, vă aduc pahare, dar să ciocniți fără mine, eu vă las. Iubiți-vă, creșteți și vă înmulțiți, dar fără mine.

CORTINA

www.digibuc.ro

DE ACELAȘ AUTOR:

„*Viță de neam*“, dramă într'un act (editura „Flacăra“) 1914.

„*Cărarea*“, comedie într'un act, jucată pe scenele Teatrelor Naționale din București și Iași (publicată în Biblioteca Teatrului Național din București) 1917.

„*Raze de Soare*“, Feerie în 5 tablouri, în proză și versuri (în colaborare cu *Ion Dragu*) jucată pe scena Teatrului Liric de Compania Maximilian-Leonard. 1918.

„*Teatrul Românesc în Războiu*“, cronici și însemnări teatrale (1917-1919) (Editura „Tiparul Românesc“) 1920.

„*Concert Simfonic*“, comedie într'un act jucată pe scena Teatrului „Regina Maria“ (Editura „L'Indépendance Roumaine) 1924.

„*Iubire*“, piesă în trei acte, jucată pe scena Teatrului Național din București (Editura Cartea Românească“) 1924.

„*Procesul altuia*“, piesă în 3 acte (în colaborare cu d. *Paul Porumbeanu*) jucată pe scena Teatrului „Regina Maria“ 1925.

„*Teatrul Românesc contimporan*“, cronici și însemnări teatrale (1920-1927), editura Fundația „Marele Voevod Mihai“ 1928.

„*Menaj de artiști*“ comedie într'un act, jucată pe scena Studiolui Teatrului Național 1929.

www.digibuc.ro

situaţii, din care nu lipsesc tipurile bine prinse, şi care pe un ton de glumă uşoară, învaţă ceva, care în aceste vremuri tulburi, s'a uitat şi anume că în viaţă sentimentul de prietenie, este cum spuneau anticii pricepători ai filosofiei celei adevărate, „o binefacere a Zeilor".

Piesa, pusă în scenă de abilul director de scenă d-l Victor Ion Popa a fost jucată într'un tempo vesel şi cu frumoase născociri comice, de către d-nii Pop Martian, Timică şi d-na Leny Caler la care s'a asociat pentru un ansamblu reuşit, jocul îngrijit al d-lui Matei.

D. *Romulus Seişanu* (Romicus) iscăleşte rândurile următoare, apărute în „Universul":

Pe scena teatrului Ventura, s'a reprezentat, eri seară, o nouă piesă a distinsului nostru confrate, d-l Paul Prodan: „Fraţi de cruce".

Iată o comedie uşoară de salon, lipsită de tradiţionalul „conflict dramatic", dar care, prin maniera cum este exploatată o stiuaţie ciudată, cam forţată şi îndrăzneaţă, menţine interesul până la deznodământ, odată cu buna dispoziţie a publicului. Subiectul s'ar fi putut trata şi ca farsă, dar autorul a preferat o acţiune în ritm lent şi în tonul comediei de salon.

D-l Prodan a menţinut tonul şi maniera comediei de salon şi a tratat această situaţie delicată, ba chiar riscată, cu abilitate şi eleganţă. Odată căsătorit în condiţiuni şi cu obligaţiuni atât de... originale, Mihai apare ca un personaj transformat. Iată-l timid, încurcat, dezorientat. Colette îl domină şi îl interesează, dar „contractul" este respectat. Dinu se consideră trădat; dar după câtva timp se convinge că s'a înşelat. Colette şi Mihai i-au fost credincioşi.

D. Paul Prodan a evitat să dirijeze acţiunea în direcţia opusă, aşteptată — Dinu să fie păcălit şi Mihai să cadă în cursa căsniciei — şi tocmai din această cauză a putut să creeze situaţii neprevăzute şi interesante din punctul de vedere teatral. Dialogul e bine condus şi susţinut.

Autorul a fost chemat, după fiecare act, la rampă.

D-l *Tudor Teodorescu-Branişte* face aceste reflecţii în „Dimineaţa":

Confratele şi amicul nostru d. Paul Prodan a ţinut să ofere publicului bucureştean o comedie uşoară spirituală, — un spectacol amuzant şi odihnitor. d-l Prodan a izbutit...

Virând între farsa bufă şi comedia de situaţii, teatrul d-lui Paul Prodan ocoleşte cu abilitate toate dificultăţile şi ajunge firesc, la un final neprevăzut. Felul cum cele trei personagii se păcălesc pe rând — Mihai pe Dinu, Dinu pe Mihai, şi, apoi, Colette pe amândoi — are darul de-a fixa atenţia spectatorului.

D. Prodan ştie să înlănţuiască situaţiile comice şi să stârnească râsul publicului.

Vechia temă — conflictul dintre doi prieteni, care iubesc aceiaşi femee; lupta dintre prietenie şi dragoste — vechea temă a prilejuit confratelui nostru un remarcabil succes.

Publicul select, care a asistat la premieră, a aplaudat călduros pe autor şi pe actori.

Cronicarul dramatic al ziarului „Cuvântul" face o analiză mai amănunţită a comediei:

Ce frumoase sunt piesele cu oameni simpatici! Ori cum s'ar rândui lucrurile, oricâte momente grele s'ar pune în calea lor, până la urmă tot binele triumfă şi ese la iveală, ca untdelemnul deasupra apei. Iată bunăoară ultima comedie a d-lui Paul Prodan. Subiect palpitant, situaţii de un inedit uluitor, intrigă de o invenţie neegalată — şi totuşi, deşi spectatorul habar n'are cum se vor sfârşi toate aceste noduri de labirint hazliu sau tragic, are certitudinea că într'un fel sau altul, binele, fericrea şi seninătatea vor triumfa.

Subiectul? Personagiile? Noui. Absolut noui. O fată tânără care e iubită de un băiat tânăr şi nu e iubită de alt băiat tânăr, care e pus totuşi în originala situaţie de soţ şi care prin urmare ar trebui s'o iubească, dacă însă mai înainte nu ar fi intervenit o convenţie ca să n'o iubească. Clar, nu? Dar la urma urmelor nu claritatea e *„la qualité maitresse"* a bijuteriei teatrale cizelată de mâinile d-lui Paul Prodan. Ci invenţia. Intr'o piesă franţuzească, petrecută în triunghiu, situaţiile ar fi obişnuite: ori Colette s'ar culca cu Mihai, ori Dinu cu Colette, ori în fine Mihai cu Dinu (fiindcă franţujii sunt desfrânaţi). D-l Paul Prodan nu acceptă decât o singură situaţie, dar de o perfectă moralitate: Dinu-Colette. Intriga porneşte de la iluzie, adică din impresia celor trei personagii că lucrurile s'ar putea întâmpla, altfel de cum se întâmplă. E aici o concepţie ce egalează cele mai bune pagini ale marelui psiholog André Maurois. Autorul nu a insistat asupra acestei filozofii, pentrucă a vrut să scrie o comedie. Critica însă trebue să descopere această nuanţă dramatică. Ne-am făcut prin urmare datoria.

Personagiile d-lui Paul Prodan sunt oameni vii. Trăesc în cotidian, în firesc, în normal. Sunt de o strictă contimporaneitate. Au simplicitatea veridică a tipilor cunoscuţi din viaţă.

Vedeţi, totul e înduioşător în acest spectacol. Bătrânul servitor care îşi iubeşte stăpânul cu un devotament neclintit, — ce figură patetică şi luminoasă! Faptul că l-am mai întâlnit până astăzi în cea mai mare parte din operele literare româneşi nu dovedeşte decât încă odată mai mult valabilitatea psichologică a acestui tip, pe care bine a făcut d-l Paul Prodan utilizându-l şi adăugându-i parcă o notă personală de bonomie.

De altfel repet nota duioşiei este caracteristica premierei de Luni. Soarele ce răsare după câteva zile de ploaie, pentru a marca sufleteşte fericitul desnodă-

(Vezi urmarea la pagina a doua suplimentară)

www.digibuc.ro

mânt al unei mici drame modeste, — iată un simbol emoţionant. Cu atât mai emoţionant, cu cât nu-mi amintesc să-l mai fi văzut aiurea.

D-l Paul Prodan a scris o comedie cuceritoare, poate nu complect lipsită de anumite — vagi — defecte, care se pierd însă în ansamblul fermecător al textului, spiritual şi hazliu. Publicul s'a amuzat. Autorul a fost chemat la rampă după fiecare act. Şi au fost trei.

D-l *V. Timuş*, după ce face în ziarul „Rampa" analiza subiectului, are următoarele aprecieri asupra comediei :

D-l Paul Prodan ne-a oferit o seară recreativă, amuzantă cu o comedie limpede, simplă, dreaptă fără cotituri, cu eroi simpatici, cuminţi pe care autorul i-a ferit cu grije de gândurile turburătoare şi complicaţiile de suflet ale teatrului de azi.

Şi ceeace e aproape emoţionant e cât sunt de cumsecade toate personagiile „Fraţilor de cruce". Nu au o personalitate precisă, nici rosturi definite în întâmplarea trăită şi nici în marea comedie a vieţei, sunt însă cu toţii strâns înrudiţi ca dintr'o bucată din marea familie a oamenilor cumsecade.

„Fraţii de cruce" e un crâmpei din viaţa adevărată şi banală, fără literatură şi ascunzişuri împrumutate din imaginaţie.

Oamenii vorbesc corect, fără metafore, în tonul cel mai firesc şi cotidian. O atmosferă de intimitate şi de familiaritate necăutată accentuează firescul situaţiei şi sinceritatea personagiilor şi existenţei lor.

D-l Paul Prodan s'a amuzat să-şi prezinte eroii aşa cum sunt şi i-a pus să treacă printr'o aventură destul de eşită din comun pentru ei, împrumutându-le câteva clipe de emoţie şi uşoare bătăi de inimă.

Scrisă cu spirit şi cu glume bune comedia a amuzat şi publicul care a aplaudat pe autor şi interpreţi.

D-l *Adrian Verea* dă o mai mare amploare cronicei ce iscăleşte în ziarul „Lupta":

Hotărât, pe scena Teatrului Maria Ventura, Majestatea sa Amorul e pe cale să fie mazilit de Alteţa Sa Prietenia. S'ar părea că trăim într'o epocă excedată de tirania lui Eros. Într'adevăr, în „Stăpânul inimei sale", devotamentul prietenului era cât pe-aci să biruie dragostea. In piesa d-lui Prodan, lupta se dă din nou între cele două sentimente. Dar de astă dată, victoria prieteniei e definitivă.

Pe când însă autorul francez îşi manifestă revolta prin patosul dramatic, d-l Paul Prodan priveşte lupta dintre dragoste şi prietenie, cu ochiul amuzat al humoristului. Aceasta îi conferă o mare superioritate asupra celui dintâi, de oarece: „on a toujours les rieurs de son coté". Dar, pentru ca piesa să nu fie numai amuzantă, ci să ţină şi atenţia noastră încordată, autorul îşi fixează întreaga situaţie pe o muchie de cuţit. Aşa că, în fiecare clipă ne întrebăm cu teamă şi nerăbdare: acum, ce întorsătură vor mai lua lucrurile ?

Autorul accentuează admirabil nuanţa dintre starea sufletească a bărbatului şi cea a femeii : bărbatul pe care ispita începe să-l turbure îşi pierde sângele rece, devine arţăgos, violent. Femeia, cu gândul curat, găseşte plăcere în joc... şi, torturându-şi partenerul se amuză pe sine. In clipa în care Mihai, la o vorbă şireată a copilei, e gata să-şi piardă cumpătul, să-şi uite rolul la care s'a obligat, şi furios împotriva propriei sale slăbiciuni, perorează cu patos asupra dragostei şi a datoriei, — ea ascultându-l cu un zâmbet încărcat de enigmă şi mister, fredonează o arie în surdină, cu o linişte care ar scoate din fire pe omul cel mai calm din lume. Scena aceasta, de o mare putere *dramatică*, mânuită cu o rară iscusinţă de autor, admirabil pusă la punct şi executată în chip desăvârşit de interpreţi, ni s'a părut una din cele mai fericite momente teatrale la cari am asistat vreodată. Aci, ca şi în tot restul piesei, — al cărei humor şi al cărei interes merg crescând din act în act, — dialogul execută neîntrerupt cele mai fantastice piruete pe marginea decenţei fără a luneca o clipă, cu un singur cuvânt, dincolo de ea. Atâta abilitate, — rod al experienţii din atâtea lucrări anterioare — fac ca replicele să fie mereu urmate de cascadele de râs ale publicului din sală.

Cu situaţii îndrăzneţe şi pline de humor, cu un dialog scăpărător, cu darul de a insufla eroilor o viaţă veridică şi de a-i învălui pe toţi într'o atmosferă de caldă simpatie, cântăreţul duios al „Iubirei" se afirmă astăzi ca autor de comedie de cea mai autentică rasă.

Din cronica d-lui *Ion Dumitrescu*, apărută în ziarul „Curentul" extragem următoarele pasagii :

Pentru cronicarul blazat de monotonul aspect al publicului bucureştean de premiere, o nouă piesă a d-lui Paul I. Prodan este întotdeauna un prilej de atrăgătoare şi inevitabilă încântare. Fie comedie, fie dramă, — în trei acte sau numai într'un singur act, — prin pura şi magica virtute a unui talent escortat de cele mai sincere admiraţii, întreaga sală se învestmântă în culori excepţionale: fotoliile, invadate de muşeline şi de eşarpe armonios îmbinate, tresar ca sub povara unor sarcini mai de preţ — şi amatorul de rafinament estetic are, pentru o seară, impresia că este invitatul unuia din seniorii de altădată, care-şi puteau permite luxul unei trupe proprii de comedieni.

Iată cum succesele şi gloria trecută a d-lui Paul Prodan îi impun, la fiecare nouă piesă, un nou supliment de talent şi de iscusinţă teatrală, — pentru a compensa, prin virtuozitatea sa dramatică, concurenţa pe care i-o face, în chiar interiorul sălii, mulţimea mereu sporită a admiratoarelor sale. Dacă n'ar fi decât conflictul acesta, — între obligaţiunea de

(Vezi urmarea la pagina 3-a a coperţei)

www.digibuc.ro

a privi spre rampă, şi tentaţia de a privi spre public, — şi premierele d-lui Paul I. Prodan ar conţine destulă substanţă dramatică, cel puţin pentru spectatorul mai de rând. D-sa posedă, însă, o seamă de alte calităţi menite să obţină aplauzele noastre; şi aceste calităţi se regăsesc şi în „Fraţii de cruce", distribuite cu o agreabilă şi generoasă profuziune...

Şi mai departe :

Este drept că anecdota „Fraţilor de cruce" are asemănări destul de surprinzătoare cu *„La belle aventure"*; dar, în definitiv, dela Molière încoace nimeni nu mai pune atâta preţ pe originalitatea unui subiect de teatru. Şi-apoi, subiectul acesta, menit să solicite colaborarea reminiscenţelor spectatorului, este cu atât mai uşor de reţinut, şi deci mai plăcut... Cu atât mai mult cu cât autorul, sigur pe tehnica sa, a avut ca unică preocupare de a ne distra; şi, odată anunţat subiectul, s'a mulţumit să nu trateze decât subiectul anunţat. Nici un monolog sforăitor asupra rostului oamenilor pe lume, — nici un personagiu care să-şi cerceteze obsedant destinul. *„La principale règle est de plaire et de toucher"*, — spunea cu dreptate Racine. Publicul dela premieră a aplaudat pe d-l Paul I. Prodan, — şi, vorba lui Molière, „le public est le maître absolu, en ces sortes d'ouvrages".

D-l *H. Blazian*, în „Dreptatea" scrie:

D-l Paul Prodan este unul din puţinii autori care scriu pentru teatru, observând şi desprinzând din frământările vieţii tragicul şi comicul. Nu e un pesimist. Dimpotrivă, aspectele văzute de d-sa tind întotdeauna să realizeze un spectacol scenic.

Lucrul s'a putut confirma în „Cărarea", în „Concert simfonic", în „Iubire", etc.

„Fraţi de cruce" desvoltă conflictul comic dintre dragoste şi prietenie.

„Fraţi de cruce" e o piesă plină de tinereţă şi de voioiciune, care se distinge prin neprevăzutul situaţiilor, prin sigura conturare a caracterelor, prin dialogul inteligent şi spontan.

Autorul a dovedit şi de astădată că este stăpân pe meşteşugul teatral, conducând cu pricepere şi spirit firul acţiunei.

D. *I. Constantinescu* în „Ordinea" scrie :

Teatrul Ventura a reprezentat aseară o lucrare românească a d-lui *Paul Prodan*, cunoscutul critic dramatic şi autor de teatru. Piesa d-lui Prodan e o comedie în trei acte.

D. Prodan ştie să scrie teatru ; e deprins cu meşteşugul acesta greu al tehnicei dramatice şi poate da uşor viaţă, unor personagii chemate să realizeze o acţiune omenească. Teatrul d-lui Prodan e culeş din viaţa aşa cum e ea : şi tragică şi veselă, şi profundă şi superficială.

„Fraţi de cruce" noua lucrare a d-lui Prodan, reuşeşte să fie în acelaş timp şi viaţă şi operă de teatru. Nu riscăm deloc dacă afirmăm că e chiar o foarte bună operă de teatru. Nu suntem călăuziţi în judecata noastră de criterii absolute. Piesa d-lui Prodan e românească şi faţă de atâtea producţii streine care ne-au invadat piaţa noastră artistică, lucrarea aceast merită o relevre specială. Mai întâi pentrucă e a noastră şi apoi pentru că e bună.

Teatrul Maria Ventura se înscrie cu ea pe calea unui nemerit repertoriu.

D. *Ionel Jianu* în „Vremea" :

Teatrul e genul literar care depinde cel mai mult de mediul social al autorului pentrucă este o frântură de viaţă prezentată într'un cadru real, pe care-l cunoaştem prin proprie vieţuire.

Astfel piesele lui Bernstein sunt carcteristice unei anumite plutocraţii franceze, după cum opera lui Oscar Wilde nu expune decât un singur mediu social — acela în care a trăit autorul.

D-l Paul Prodan e unul din puţinii membrii ai bunei societăţi româneşti care mânueşte cu îndemânare condeiul.

Autor a numeroase piese de teatru, d-sa ne-a adus în „Fraţi de Cruce" un aspect sumar şi o problemă care e prezentă şi actuală în societatea din care face parte.

Astfel Mihai e tipul bucureşteanului modern, bogat, chefliu, trândav, fără nici o ocupaţie dar cu un suflet bun.

Colette Olteanu e fata modernă şi sportivă.

Viguroasă ştie să-şi impună voinţa ei capricioasă care, bazându-se pe simpaticitatea sincerităţii, încurcă de fapt lucrurile.

Dialogul dintre Mihai şi Colette, din primul act şi mai ales acela dela mijlocul actului doi sunt caracteristice pentru buna noastră societate, în care tineretul educat sportiv, începe să capete o nouă mentalitate, curajoasă, sinceră şi înfruntătoare a drumului drept, ce merge până la suflete.

Dar aceste trăsături caracteristice pentru societatea din care face parte autorul, sunt abil mascate prin intenţia de şarjă care există în „Fraţi de Cruce".

D-l Paul Prodan a vrut să scrie o farsă amuzantă şi nu o comedie de moravuri.

Dialogul sprinten şi viu arată că autorul posedă o tehnică teatrală deosebită.

„Fraţi de Cruce" e un succes care va face săli pline pentrucă prezintă un aspect al tineretului bucureştean actual, pentrucă e un spectacol agreabil şi amuzant.

Ion Valentin semnează cronica teatrală din ziarul „Epoca" :

După cum se ştie, d-l Paul I. Prodan, este un nume consacrat în mişcarea dramatică dela noi, atât prin apusenele sale cronici cât şi prin lucrările sale teatrale, lucrări de o reală şi înaltă ţinută literară (Cărarea, Concert simfonic şi Iubire). D-l Gr. Tăuşan cu o claritate rară, defineşte dublul talent al d-lui Paul I.

(Vezi urmarea la ultima pagină a copertei).

www.digibuc.ro

Prodan, în aceste concise fraze din *prezentarea-studiu* ce o face în programul teatrului :

„Criticul conştiincios (d-l Paul I. Prodan n. r.) *înfrăţeşte însă cu făuritorul* (d-l Paul I. Prodan), *de noui tipuri şi de inventate acţiuni".*

„Două atitudini cari constituesc o personalitate unică, două forme de expresii a temperamentului înclinat spre artă : o judecă la alţii şi o face el însuşi cu conştiinţă întreagă la amândouă".

Subiectul nouei lucrări a d-lui Paul I. Prodan, este pe cât de simplu, pe atâta de ingenios.

Tipurile comediei d-lui Paul I. Prodan sunt trasate veridic, cu siguranţa experienţei sale plină de succesul celor trei lucrări anterioare, la fiecare replică paradoxul ţâşneşte ca o rachetă, iar dialogul, bine înţeles, este scânteetor.

Cu toată simplitatea subiectului, cât de rău ai fi şi orice porniri te-ar conduce, e imposibil să găseşti o frază, o propoziţie, un cuvânt (am merge până la silabă), care să fie plată sau inutilă şi aceasta este încă un mare merit al autorului. Concizia, decenţa, inventivitatea spontană, ritmul general al lucrării, viabilitatea intrigei în care totuşi toţi eroii sunt civilizaţi, iată rarele calităţi ale „Fraţilor de cruce".

Dacă mahalaua şi mica burghezie şi-au găsit în Caragiale exponentul, azi lumea bună, aristocraţia de sânge a ţărei se poate recunoaşte în cele trei elegante caractere ale eroilor d-lui Paul I. Prodan, ori aceasta înseamnă că şi-au găsit autorul.

Publicul a subliniat cu preciperea lui înăscută şi sigură, numeroasele pasagii pline de humor, ovaţionând pe autor.

D. *Tita Bobeş*, a publicat în „Ultima oră" între altele cele ce urmează :

Noua comedie a d-lui Paul Prodan, a obţinut un foarte frumos succes de public. Felul cum este construită şi abilitatea cu care a tratat un subiect care putea să fie exploatat şi dramatic, ne-a dovedit că avem de-a face cu un scriitor care are un real simt al tehnicei teatrale.

D. Paul Prodan este un admirator al formulei ce pretinde lucrărilor teatrale să aibă un început, o intrigă, un sfârşit, şi care cere ca drama sau comedia să fie o oglindă fidelă a vieţei şi a societăţii. Cum toate lucrările dramatice pe cari d. Paul Prodan le-a reprezentat până astăzi au fost isvorâte din observaţiunea sa personală, aceste criterii de orientare i-au folosit cu acelaş succes.

Acţiunea şi situaţiunile din această comedie, d. Paul Prodan şi le întemeiază pe o înţelegere intervenită între doi prieteni, adevăraţi fraţi de cruce.

Acţiunea acestei comedii a fost condusă cu abilitate de autor iar caracterle personagiilor interesant conturate.

Şi tot d-sa publică în „L'Independance Roumaine" o cronică mai amănunţită, din care traducem următoarele pasagii .

„Noua piesă de teatru a d-lui Paul Prodan a avut un franc şi real succes. D. Prodan face analiza psihologică a personagiilor şi conduce acţiunea comediei cu o măestrie, care îl aşează în primul rând al autorilor noştri dramatici.

Acei cari au urmărit justele şi frumoasele cronici teatrale ale acestui autor dramatic, nu vor avea nici o surpriză asistând la reprezentarea acestei comedii. Se poate spune că această comedie e fiica legitimă a cronicelor şi teoriilor sale asupra teatrului.

Intriga comediei este şi interesantă şi amuzantă şi situaţiile sunt cu multă dibăcie dezvoltate. Caracterele personagiilor sunt pictate cu siguranţă şi cu mult humor. Tipul Coletei, mai cu deosebire, este nou în Teatrul nostru; tânăra fată sportivă şi voluntară nu-şi făcuse apariţia până la această piesă. D. Prodan a adus-o pe scenă, cel dintâi, şi d'acum înainte acest personagiu se va întâlni şi în piesele altor autori dramatici".

PREŢUL 30 LEI

www.digibuc.ro